

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2-40 c

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Fereșez-nicea 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mănușile publice și Loc de-
scrie costă fiecare șir 20 B.
Manuscripte nu se îna-
postază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 36

AVIZ!

Aducem la cunoștința tuturor abonaților noștri că la 10 Octombrie vom începe încasarea abonamentului prin oficiile postale.

Rugăm pe toți aceia cari nu doresc să li-se prezinte chitanța de abonament prin poștă, să binevoiască a ne trimite abonamentul înainte de 10 Octombrie, pentru a ne cruța cheltueli și muncă de prisos.

Adm. »Tribuna«.

Convenția comercială cu România.

De Vasile Osvadă.

În nrul 152 al »Tribunei«, în ziua când parlamentul din Budapesta a votat convenția comercială cu România, am publicat la acest loc un articol, expunând pe larg geneza și urmările acestei nenorocite convenții. Ne-am sufocat însă legiuna indignare, care cu drept cuvânt ne stăpânește pe urmele acestei convenții — și ca cetățeni ungari și ca Români.

Di inspector veterinar I. Petrescu-Pejan ne dă acum din nou prilej să ne ocupăm cu această chestiune, ca din nou să trăim clipe nespuse de dureroase.

Di inspector publică zilele trecute un articol pretențios în ziarul »Minerva« din Bu-

curești. Articolul e un fel de răspuns la articolul nostru din nrul 152. Autorul, cu o naivitate adorabilă, încearcă să înveselească lumea românească, spunând nici mai mult nici mai puțin decât că convenția încheiată, respective »adiționată« privește numai vitele de comerț și prin urmare nu ar influența și asupra circulației vitelor duse și aduse pentru pășune, în temeiul unui drept »ab antiquo«, cum zice d sa.

Cuprinsul articolului d-lui I. Petrescu*) Pejan ne face impresia, că dsa ori n'a cetit »adiționalul« convenției ori n'are cunoștința despre ce s'a petrecut în cei patru ani din urmă.

Dacă avea cunoștința acestora de sigur n'ar fi grăbit să surprindă lumea cu afirmația naivă, că există o deosebire între vite, respective carnea de comerț și între vite duse și aduse pentru pășune — peste granițele din Austro-Ungaria și România.

Recunoaștem că »șiretlicul« pomenit de dl inspector veterinar a fost întrebuițat din partea delegaților ungari. Să recunoască însă și dsa și cu dsa toți frații noștri de dincolo (vorbind în limba dlui Petrescu) că acest șiretlic a succes pe de a întregul. Delegații fraților noștri nu l-au observat ia timp și urmările acestei neobservări — le înghițim noi prin margineni noștri despoiați de singurul lor izvor de venit.

Convenția e convenție stabilită. În toată convenția nu e vorbă nici de vite de co-

*) Il publicăm la partea economică.

merț, nici de vite duse pentru pășune pe drepturi »ab antiquo«. Este vorba numai despre vite ce pot fi trecute din România în țara noastră.

În sensul acestei convenții din România nu pot fi trecute vite vii — nici una. Numai galițe pot fi trecute vii. Alte vite numai în stare tăiată (carne). Așa e precizat în contractul comercial »adițional« primit atât la parlamentul din Budapesta cât și la cel din București.

Di inspector-veterinar adaogă mai departe că noi ardelenii în baza drepturilor »ab antiquo« putem pășuna în munții și câmpiile României. Foarte adevărat. Și ce e mai mult: asta nu ne-o contestă nici chiar guvernul din Budapesta.

De trecut în România, putem trece oile și vitele noastre — să le păștem ori să le vindem.

Cine ni-le trece însă acasă!

În sensul convenției »adiționale« peste granița României, în Ardeal nu putem a luce decât vite în stare tăiată, numai carne putem aduce — vite vii însă sub nici o condiție.

Aici zace nenorocirea, de care ne plângem și ca cetățeni ungari și ca Români și în urma acestei dispoziții se prăpădesc margineni noștri!

Prin urmare aici nu e vorba de »șiretlicuri« ori »samavolnicii« ce o să comită »Ungurii«, cum zice dl Petrescu. Nu e

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Pânile negre.

De Anatole France.

Pe vremea ceas, Nicolai Nerli era cămătar în nobila cetate a Florenței. Când băteau ceasurile trei, îl găslal așezat la masa lui de scris, când băteau nouă, tot acolo sta și toată ziua scria și fre pe tăblițele sale. Imprumuta bani împăratului și papel. Doar diavolului nu l imprumuta fiindcă se temea să nu și găsească beleaua cu acela, pe care l au botezat oamenii Necuratul și care-i plin de șiretlicuri. Nicolai Nerli era îndrăzneț și bănuitor. Iși câștigase bogății mari și despusese multă lume. Pentru asta era onorat în cetatea Florenței. Locuia într'un palat, unde lumina, pe care a făcut-o Dumnezeu, nu intra decât prin niște ferestre înguste; și din prevedere, căci locuința bogatului trebuie să fie ca o cetățuie, și cei ce stăpânesc bunuri mari bine fac că și apără cu forța ce-au câștigat prin șarlatanie.

Prin urmare, palatul lui Nicolai Nerli era întărit cu zăbrele și cu lanțuri. Pe dinăuntru, zidurile erau zugrăvite de meșteri dibaci, cari făcuseră Virtuțile, în chip de femei, patriarhii, profetii și regii Izraelului. Tapițerii, întinse în odăi,

desfătau ochii cu istoriile lui Alexandru și ale lui Tristan, așa cum se povestesc în romane.

Afară din oraș, clădise un spital, a cărui friză sculptată și zugrăvită, înfățișa faptele cele mai cinstitite din viața sa; ca recunoștință pentru banii, ce-l dăduse să se isprăvească sfânta Maria cea nouă, l-se atârname portretul în cafusul acestui bisericel. Il vedeal Ingenunchiat, cu mâinile împreunate, la picioarele sfintei Fecioare, și il puteai recunoaște după scufia de lână roșie, după ceafa păroasă, după fața pierdută în grăsime galbenă și după ochii mici și vii.

Nevasta lui Mona Bismantova, spăsită și tristă, la care cu greu și-ai închipui că s'ar putea uita cineva, stă de cealaltă parte a Fecioarei, într'o ținută umilită de rugăciune.

Omul acesta era unul dintre fruntașii Republicei, în ochii magistraților, nimic nu-i scădea din cinstea, pe care și o câștigase prin bogăția lui cea mare, deoarece nu cărtise nici odată împotriva legilor și fiindcă nu se îngrija nici de acel, pe care puternicii il osândeau la amenzi sau la surghiun.

Într'o seară de iarnă, întorcându se acasă mai târziu ca de obicei, fu înconjurat, în pragul ușii, de o droale de cerșitori mai mult goi, cari-i întindeau mâna. Il alungă cu vorbe aspre. Dar foamea il făcea săibateci și îndrăzneți ca niște lupi. Se strânsesă roată împrejurul lui și il cerură pâne cu glas plângător și răgușit.

Se și apleca să ia pietre și să dea într'înșii; când văzu că vine o slugă, (ducând pe cap un paner cu pâni negre, tainul rânșilor, bucătarilor și grădinarilor săi.

Făcu semn celui cu panerul să se apropie și scoțând din coș, cu amândouă mânele, aruncă pâne nenorociților.

Apoi întrând în casă, se culcă și adormi.

În somn il pâlî dambლა და მური atât de năpraznic, încât se credea tot în pat când il văzu pe sfântul Mihail, luminat de strălucirea izvorâtă din trupul său, stând într'un loc lipsit de lumină.

Archangelul, cu cumpăna în mână, încărcă talerele.

Recunoscând în partea cea mai grea sculele văduvelor, pe care le păstra ca amanet și grămezile făcute din rozătura tălhărească a galbenilor, recunoscând apoi câteva monede foarte frumoase de aur, pe care numai el le avea, câștigase însă prin camătă și înșelăciune, — înțeluse Nicolai Nerli că archangelul Mihail li cântăria viața lui încheiată.

Rămase cu mintea încordată și îngrijorat.

— Prea Sfinte Mihaile, dacă pui într'o parte tot câștigul, ce-am avut în viață, pune dincolo, te rog, frumoasele așezăminte, prin cari mi-am arătat cucernicia cu prisos. Nu uita nici domul Sfânta Maria cea nouă, trei părți dintr'in-

vorbă nici de drepturile noastre de pășunat hărăzite »ab antiquo« și nici de libera trecere în România.

E vorba că din România nu ne mai putem aduce vitele vii, ci numai tăiate! Și asta e nenorocirea!

Că la această nenorocire cine poartă vina — nu vom să discutăm, pentru că discuția aceasta ne doare. Constatăm numai adevărul dureros că opreliștea aceasta formează o nenorocire pentru mărginenii noștri și nu mai găsim de trebuință să spunem nici motivele economice, nici să cităm articolele convenției și ale legii ungare despre »circulația vitelor de pășunat între România și Ungaria«.

Di Petrescu-Pejan și oricine, pe care îl preocupă această chestiune ne-ar face un bun serviciu să citească convenția și legea ungară despre circulația vitelor de pășune și tot asemenea să ia notă despre ce s'a petrecut la granița dinspre România în ultimii patru ani. Și mai ales să ia act despre ordinul ministerial dat în luna Decembrie 1908 referitor la trecerea vitelor din România. Acest ordin e sancționat acum p. in lege.

Să dea o mai mare atenție acestor legi și ordonanțe ministeriale ca măcar la înnoirea convenției, în 1917, să vedem că se ține seamă și de interesele economice ale poporului românesc.

La 1917, sperăm, cei chemați nu se vor mai lăsa trași pe sfoară cu »șirelicuri« ungurești.

O bună propunere. În numărul de azi al »Gazetei Transilvaniei«, dl Dr. Valer Moldovan, avocat în Turda, face următoarea propunere, vrednică de atențiunea conducătorilor noștri din toate comitatele:

Să facem o statistică completă a foilor românești, cari circulează și să citesc de țărani români din comitat. Cu alte cuvinte, să facem o descripție cât se poate de exactă, că în comunele locuite de Români citescu-se foi românești,

câte și cari sânt acele? Iar drept rezultat al acestei statistice apoi, să fiindă cluburile comitatense într'acolo, ca începând cu prima Ianuarie 1911 să nu mai fie pe întreg teritoriul comitatului nici o comună, în care să nu se citească barem 2—3 foi românești. Cred, că e de prisos să insist mai mult asupra rezultatelor frumoase, ce le-am dobândi prin o astfel de acțiune întreprinsă cu sistem și cu devotament. Înainte de toate am pune la probă practic valoarea și energia organizației noastre. Ne-am convinge, că oare executăm ordinele din centru? Ne-am cunoaște oamenii, atât pe cei vrednici, cât și pe cei șovăitori și neactivi.

Pot să vie momente serioase și grave, pe când va fi bine să știm, că ce putem și ce nu putem și de ce forțe dispunem?

Lucrarea această statistică — spune dl Moldovan — ar da de lucru tuturor organelor noastre din comitate și ar fi o adevărată probă de putere a organizației noastre. S'ar răspândi gazetele la sate și în fiecare comitat vom câștiga 100—200 de abonați noi. Luminarea poporului s'ar face mai ușor și mai repede și, apoi, — întreabă dl Moldovan — oare nu s'a învrednicit presa noastră de acest sprijin?

Statistica se poate face foarte ușor, — nu e nevoie decât de o leacă de tragere de inimă pentru luminarea poporului nostru. Fiecare preot și învățător poate să trimită comitetului central din fiecare comitat datele din chestiune, iar comitetul la rândul său se va îngriji de abonarea numărului necesar de ziare și de răspândirea lor prin satele ce tot mai stăruie în întunec. Jerifa materială ce se cere e disparentă și avem și fondurile necesare, iar unde nu le avem e atât de ușor să ni-le creiăm.

Blasfematorii memoriei lui Lueger. Răsună crângurile patriotice de gălăgia unei nevisate fericiri: Primarul cetății Habsburgilor, Carol Neumayer, urmașul marelui Lueger vestește pe compatrioții noștri că va veni în curând să viziteze capitala. Ținta acestei vizite senzaționale e îndulcirea relațiilor dintre cele două capitale, relații atât de inveninate de cel care a fost sbiciul neîmbălzit al grandomaniei ungurești. Ziarele din Austria, și acum cele din Budapesta,

comentează în articole fosforescente importanța epocală a acestei vizite. Cele dintâi având mina generozității îngăduitoare, cele din urmă a impilatului resemnat și iertător, făcând o nepăsare plină de demnitate. Singur ziarul feudalilor imperialiști »B. H.« are imprudența de a da pe față amărăciunea ce mistuie pe compatrioții noștri, găcind că vizita lui Neumayer e un bun prilej pentru a inunda momentului seiinului Lueger cu blasfemii de speța cea mai ineptă. Iată anume ce scrie acest ziar drept comentariu unui articol publicat pe tema vizitei într'un ziar vienez:

La șirea aceasta și la cuvintele acestui articol, cineva, în Central-Friedhof ul din Viena, se întoarce în mormânt. E lucru aproape de necrezut, — admițând ca adevărate aserțiunile ziarului din chestiune — că împăratul și dinastia, politicienii și bărbaii de stat, presa și opinia publică, nu numai că au tolerat, vreme de aiștia ani, agitațiunea detestabilă și proastă, ce pornea de la primăria din Viena împotriva noastră, ci din vreme în vreme au sprijinit-o chiar și pe cel care a fost capul, izvorul și încarnațiunea ei — au făcut părtaş de atâtea sărbătoriri, distincții și osanale, încât omul acesta, înclinat și de altfel spre insanitate morală, pe când se afla în agonie a lăsat prin testament drept dogmă pentru partidul său, menținerea politicii de ură împotriva Ungurilor. A fost tolerat, ba chiar și aprobat fiul, ca acest om de un temperament nelănat să conspire în străinătate cu acei, și să facă agitații împotriva noastră în cercul acelora, a căror program nu se poate realiza decât deodată cu ruperea Ardealului și a Ungariei de Sud. Lueger deci a luat parte la o astfel de conspirație politică, a cărei izbuire, ar fi conștans Austria, ce, în baza sancțiunii pragmatice, să și trimită supt arme fil pentru integritatea țării ungureșii.

Acest nebun a fost înmormântat nu de mult cu mare paradă și istă că acum o peatră de moară e prăvălita asupra mormântului lui, ca nu cumva să învie din morți.

Va aprecia oare epigonul însemnătatea politică a acestor instincte de hienă ce se dau pe față în presa sinceră a potrivnicilor noștri și dacă a pierdut din vedere pentru o clipă înțelesul adânc și îndepărtat al testamentului lui Lueger, reveniva oare asupra gândului ce și a pus, disecând acum ten-

sul au fost făcute din dania mea, nici spitalul, pe care l-am clădit afară din oraș în întregime din banii mei.

— Nu te teme, Nicolai Nerli, răspunse arhanghelul, nu vo'u uita nimic.

Și cu mâinile sale slăvite (puse în talerul cel mai ușor domul sfânta Maria și spitalul cu friza sculptată și zugrăvită. Dar talerul nu s'apleca.

Pe cămătar îl cuprinse o mare neliniște.

— Prea sfinte Mihaile, reluă el, mai caută. N'ai pus în talerul acesta nici aghezmatorul Sfântului Ion, nici amvonul Sfântului Andrei, pe care e zugrăvit, în mărime naturală, botezul Domnului nostru Isus Hristos. Mulți bani m'a ținut lucrarea asta.

Arhanghelul puse deasupra spitalului amvonul și aghezmatarul în talerul, care nu se scoboră.

Nicolai Nerli începu să și simțească fruntea scaldată de o sudoare rece.

— Prea sfinte arhanghele, întrebă el, ești sigur că și-i dreaptă cumpăna? Sfântul Mihai răs-

punse surzând că, deși nu-i după chipul și asemănarea balanțelor, de care se folosesc lombarzii Parisului și zarafii Veneției, totuși nu-i lipsește de loc exactitatea

— Ce! suspină Nicolai Nerli pierdut la față, prin urmare domul acesta, amvonul, linul și spitalul, cu toate paturile sale, nu trag cât un fir de pai, cât un puf de pasăre?

— După cum vezi, Nicolai, zise Arhanghelul; și până acum greutatea nedreptăților tale e cu mult mai mare decât ușoara povară a faptelor bune.

— Vra să zică am să merg la iad, zise Florentinul.

Și-i clănțăneau dinții de groază.

— Răbdare, Nicolai Nerli, reluă cântăritorul ceresc, răbdare, n'am isprăvit. Ne mai rămâne asta.

Și Mihaile, fericitul întru Domnul, luă pânile negre pe care bogatul le aruncase săracilor în ajun.

Le puse în platanul faptelor bune, care se scoboră dintr'odată, pe când celalalt se urca și amândouă talerele se opriră la același înălțime. Varga

de fer a cumpănei nu se apleca nici la dreapta, nici la stânga, și limba arăta desăvârșita potrivire între cele două talere.

Cămătarul nu și credea ochilor.

Slăvitul Arhanghel îi zise:

— Vezi, Nicolai Nerli, nu ești bun nici pentru cer, nici pentru iad. Du-te, întoarce-te în Florența. Înmulțește în orașul tău aceste pânile negre, pe cari le-ai dat cu mâna ta, noaptea, fără să te vadă nimeni, și te vei mântui. Cerul se deschide nu numai tâlharului, care se căește și păcătoaselor, care-a plâns. Indurarea lui Dumnezeu e nețărmurită. Ea poate mântui chiar pe-un bogat. Fii tu acela. Înmulțește pânile, pe cari le vezi cât cântăresc în cumpăna mea. Pleacă!

Nicolai Nerli se deșteptă în patul său. Se hotărî să urmeze sfatul Arhanghelului și să înmulțească pânea săracilor ca să intre în împărăția cerurilor.

Timp de trei ani, cât mai trăi pe pământ, după cea dintâi moarte, fu milos și foarte milostiv față de cei nenorociți. (»N. Rev. Rom.«)

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

dința acestor blasfemii pline de oroarea por-
nirilor celor mai barbare?

Slovacii contra episcopului Párvy. Apro-
pos de cazul preotului Richter, deputat governa-
mental, ziarul »Slovenski Dennyk« scrie următoa-
rele: Episcopul Párvy n'a avut dreptul de a
amova pe Richter din postul său de pleban,
pentru că însuși episcopul a declarat că supune-
rea necondiționată a preotului privește exclusiv
activitatea preoțască. Prin urmare Párvy nu are
să se ocupe de atitudinea politică a lui Richter.
Pentru felul cum înțelege faimosul episcop să
stângenească activitatea persoanelor, cari depind
de el, este caracteristic să se știe că deodată cu
amovarea lui Richter, a fost amovat și preotul
Balga din Árvaváralja, fiindcă a votat cu Richter,
iar în locul lui a numit pe un partizan al parti-
dului popular. De altfel se știe că Párvy face
totdeauna politica acestui partid. Cazul părinte-
lui Andrei Hlinka nu este unic: până a fost
marșul slovac în legături cu partidul lui Mol-
nár, a fost foarte iubit de episcopul său. Pe
urmă când i-s'au deschis ochii să vadă suferin-
țele poporului slovac, au urmat prea cunoscutele
evenimente dureroase și revoltătoare: Seghedinul
și Cernova.

Noi sântem convinși că guvernul se va face
luntre și punte pentru a apăra dreptatea aderen-
ților săi, — căci nu e vorba de niște naționaliști
trădători și punibili.

Convocarea delegațiilor. Moni-
torul oficial de astăzi publică autografele
de convocare a delegațiilor pe ziua de
12 Octombrie, la Budapesta. În același timp
autografele monarchice au apărut și în mo-
nitorul oficial austriac.

Bătrâni și tineri.

(Al.) Deodată cu întregirea comitetului
»Astrei« s'a surlat în presa noastră un
principiu, care trebuia adus, în sfârșit, și în
publicitate.

Elementul tânăr, ajuns la suprafață în
vremea din urmă, își reclamă cu tot mai
multă insistență partea lui de muncă, pe
toate terenele vieții noastre naționale. Eve-
nimentele anilor din urmă au dovedit cu
vârf, cât de greu poți realiza o prefacere
în șirurile luptătorilor, o »schimbare de
gardă«, fie aceea chiar parțială numai!

Conservativismul nostru, atât de laudat
în alte ocazii, ne stânjenește mult, când e
vorba să pui alături două elemente așa de
eterogene prin vârstă și vederi: bătrânii și
tinerii. E, parcă, o fatală reminiscență incon-
știentă a trecutului nostru de umilinți. Bă-
trânii, până să ajungă ași deschide o că-
rărușă, o situație oarecare, au trecut, de
sigur, prin multe greutăți și necazuri. Au
îndurat multe, au suferit, au rămas însă cu în-
dârjire la postul lor. Și vremurile, cari au
nins fulgi de argint în pletele lor atât de
cochete odinioară, s'au muiat și ele și au
scârțat puțin câte puțin din severitatea lor
implacabilă. S'a golit arena luptătorilor înain-
tași — locul lor trebuia să-l ocupe acum
o altă gardă, dar din sânul acelora numai,
cari au stat, în ordine cronologică, mai
aproape de stegarii bătrâni, cari au murit
cu flamura în mână...

Aceștia, la rândul lor, duc înainte fla-
mura, pășind în urmele înaintașilor, și ex-

cludând cu severitate amestecul elementelor
mai tinere, în afacerile încredințate lor.

Își zic cu oarecare convingere: »Ce vor
băiețiiăștia să se amestece și ei, în trebu-
rile obștei? Noi am așteptat atâta amar de
vreme până să ni-se ceară și nouă cuvân-
tul, până să ne învrednicim de încrederea
obștei după o viață de muncă și de neca-
zuri? Le va veni și lor rândul!...«

Și pornesc înaintea, pe brazda trasă de
înaintași, nelăsând din mână coarnea plu-
gului, ca să-l mai îndrepte și alții.

Tinerii stau alături cu un zîmbet de ne-
încredere. Ei înțeleg, că brațul povățuitori-
lor e prea slăbănogit pentru a ridica fla-
mura la înălțimea cuvenită; ei cunosc ve-
derile lor înțelepte și curate dar cam de-
modate puțin, și nu încearcă să-și pună și
ei umărul la o muncă, unde forțele lor nu
sânt reclamate, nici băgate în seamă.

Entuziasmul lor, entuziasmul făcător de
minuni, se micșorează încetul cu încetul,
energia lor de muncă se distramă și târziu,
când lumea ajunge să le ceară obolul de
muncă, ei primesc, cu un zîmbet șters
această însărcinare, cum primești o moște-
nire la care ai visat în cei mai frumoși ani
ai vieții tale, o moștenire, care vine însă
târziu de tot, încât nu mai te poate înve-
seli și nu mai îți poate trezi energia amor-
țită a dragostei de muncă.

Intrarea câtorva elemente tinere în co-
mitetul »Astrei« nu trebuie să jignească pe
nimenea din generația bătrânilor noștri.
Pentru noi tinerii este însă o mare bu-
curie.

Departa de noi gândul de a sprijini nă-
zuințele acelora, cari țin să răzbată pretu-
tindenii, făcându-și drum cu coatele și dând
la o parte chiar figurile cele mai venera-
bile. Dar — este un dar fatal pretutindenii
— nici figurile acele venerabile nu sânt
îndreptățite să creadă, că în șirurile gene-
rației tinere nu s'ar afla forțe destoinice și
oameni vrednici de a munci alături de ei,
cu mai puțină experiență, poate, — dar,
probabil, cu mai mult entuziasm și forță
de muncă.

E o cerință imperativă de a angaja la
marea operă a regenerării neamului toate
forțele, toate capetele gânditoare, toate ini-
mile cinstite, cari vor și sânt capabile să
muncească. Și e o mare greșală, să limitezi
terenul de muncă, după vârstă și după alte
considerante de a doua mână chiar. Aca-
demia română e singurul for cultural, unde
membri sânt aleși pe viață; în vederea tre-
cutului, ca o răsplată, ca o aureolă, ce are
să încunune o activitate care adese nu are
a face mult cu prezentul. Dar oricât res-
pect am avea pentru nemuritorii noștri, nu
ne putem decât indigna văzând cu câtă
greutate i-se dă loc unui om de greutatea
d lui Iorga — și nu putem decât să rămâ-
nem nedumeriți, când cei mai mari scriitori
ai noștri: Coșbuc, Vlahuță, Caragiale n'au
încă un locșor în acest templu al literelor
române.

Cât pentru »Astra« și alte instituții de
ale noastre, credem că nu e nevoie să imi-
tăm pe nimeni. »Astra« e numai răspân-
ditoare a culturii, și sub acest raport, ele-
mentele tinere vor avea și ele rostul lor
de muncă.

Alături de tactul și experiența bătrânilor
sânt absolut necesare entuziasmul și forța
de muncă a tinerilor.

Muncească împreună — și se vor con-
vinge în curând, că munca aceasta e nec-
sămănat mai rodnică și mai fericită decât
aceea a trecutului nu chiar îndepărtat, când
domina principiul fatal al excluderii elemen-
telor tinere din planul întâi al muncii.

Muncească împreună, căci rolul de mun-
citor pe terenul cultural nu e nici decum
un post onorific numai, ci un post de
muncă, ce reclamă forțe, noni și premeniri
continue.

Căci din poveste încă multă și frumoasă
mai este...

Scrisori din București.

Școala societății femellor ortodoxe. — O lecție
meritată. — Scrisoarea lui Delavrancea. — Uci-
derea unui căpitan român din Macedonia. —
Cerșetorii din București. — Desmințire.

București, 13 Septembrie.

Propaganda catolică, cu toate relele ei, a avut
și urmări bune pentru viața noastră socială și
națională: A făcut ca societatea românească să-și
dea seama de direcția greșită dată educației tineretului,
cu deosebire a fetelor. Astfel a luat naș-
tere societatea ortodoxă națională a femellor ro-
mâne, a cărei activitate începe să se resimtă tot
mai mult. Mal mult decât a altor societăți de
binefacere, a căror activitate se resimte doar în
dărțile de seamă tipărite pe hârtie luxosă. Se
vede că aici e mai mult suflet.

Societatea ortodoxă națională a înființat de o
camdată o școală fiobeliană pentru copii, în car-
tierul Floreasca. Grație propagandei făcute de
doamnele din înalta societate bucureșteană, școala
aceasta este cercetată de 70 de copilași din dife-
ritele straturi ale societății. Aici li-se dă copiilor
o creștere cât se poate de îngrijită, arătându-li-se,
și explicându-li-se istoriile suferințelor Mântul-
torului, dându-li se astfel de mici principiile reli-
giunei creștine.

Unele ziare din București au anunțat zilele a-
cestea că maestrul Delavrancea și-a citit, la tea-
trul național noua sa dramă istorică *Lucașfărul*.
În această piesă marele nostru scriitor ne pre-
zintă viața zbuclumată a voevodului Petru Rareș.
Noua piesă a făcut o profundă impresie asupra
celor cari am asistat la citirea ei. În *Lucașfărul*
avem de remarcat și câteva scene, cari se petrec
în Ardeal. Tipul Românului ardelean este admi-
rabil prins de maestrul.

Cam acestea sânt datele, cari au putut fi aduse
la cunoștința publicului. Interesant este faptul că
unele persoane, cari au asistat la citirea piesei,
au dat sfârșit în țară cumcă »au avut deosebită
onoare de a fi invitate de maestrul spre a-și da
părerea... Cățva gazetari au încercat chiar să di-
vulge conținutul piesei, ceea ce, firește, este o
incorectitudine literară. Acest fapt l-a făcut pe
Delavrancea să dea o formală desmințire tuturor
celor scrise de gazete despre noua sa piesă.

Iată ce spune Delavrancea în scrisoarea trimisă
spre publicare ziarului *Viitorul*:

— »Reclama e respectabilă doar în comerț. Eu
comerț cu sufletul meu nu fac. De doi ani lucrez
la trilogia Moldovei și nimeni n'a aflat nimica
decât după terminarea flecărei părți. N'am chemat
nici odată pe reprezentanții presei la citirea pie-
selor mele — poate că am făcut neștiind că
asemenea comunicări prealabile se obișnuiesc la
noi, și nelinchipindu-mi cum mi-ar ședa mie să
atrag pe oameni la lectura unei piese, care ar fi
fost posibil să nu l'intereseze de loc. Și de acela
nici la *Lucașfărul* nu am chemat pe reprezentanții
presei. Dacă l-aș fi invitat, o făceam așa cu toți,
indiferent dacă m'au laudat, sau dacă m'au cri-
ticit cu ocazia reprezentării celor două lucrări
teatrale anterioare...«

Iată ce face dorul de a se ilustra sub umbra
numelui marilor personalități. Ce vor zice acum
acei pripiți domni, cari, invitându-se singuri la
citirea piesei maestrului s'au laudat în gazete că
»au avut deosebită onoare de a fi invitați de ma-
rele scriitor la prima lectură a *Lucașfărului*? « Dela-
vrancea le-a dat o lecție binemeritată.

Zilele acestea ne-au sosit în răș vestii triste din Macedonia. Printre frații macedoneni din București domnește mare agitație din cauza uciderei viteazului român fărșerot Gheorghe Scupra din partea Grecilor. Iată amănuntele acestui act brutal:

În timpul când Grecii săvârșeau atâtea crime în contra Românilor macedoneni, din șirurile acestora s'a ridicat Gheorghe Scupra, care împreună cu cei patru frați ai săi și cu alți tovarăși și a format o ceată, cu care a început să războvească vărsările de sânge nevinovat. Ceata aceasta a pus în respect pe anarhii din Tesalia. Și mulți ucigași au plătit cu propria lor viață omorurile săvârșite. Guvernul grecesc a pus un premiu de o mie de lire pe capul viteazului căpitan, care, simțindu-se înconjurat de dușmani, se refugie în comuna sa natală Grubena din Macedonia. Un ofițer grec, împreună cu mai mulți soldați, pătrunse însă, travestit până la cuibul viteazului și într'una din nopțile trecute îl ucise în mod mișelesc. Ofițerul ucigaș se numește Șula.

Românii macedoneni cer guvernului otoman să ceară guvernului din Atena cont de actul ofițerului grec, care a trecut pe teritoriul turcesc, comițând aici odioasa crimă. În orice caz ei cer satisfacție pentru uciderea popularului lor căpitan.

Numărul cel mare al cerșitorilor din București a scăzut în mod simțitor în ultimul timp. În adevăr cerșitoria devenise o plagă pentru publicul capitalei. Făcea o impresie așa de urâtă, mai ales pentru vizitatorii străini ai Bucureștilor tânguirea jalnică a atâtor nenorociți. Și unde mai pui că mulți dintre aceștia erau oameni, cari s'ar fi putut susține prin munca lor, fiind oameni sănătoși. Ceia ce-i îndemna la acest fel de viață era însă lenea.

Autoritățile au făcut o anchetă în această privință și s'au descoperit lucruri revoltătoare. În urma inițiativei luate de d. Dr. Minovici, toți cerșitorii din București au fost adunați. Cei cari au fost găsiți incapabili pentru muncă, au fost înținați în diferite azile pentru bătrâni și nepuțințioși. Cei sănătoși au fost trimiși la biroul de asistență prin muncă al cerșitorilor. La acest birou instalat în fostul local al azilului de noapte s'au înființat mai multe ateliere, unde cerșitorii sânt puși să lucreze spre a-și câștiga singuri existența. În curând aceleași măsuri se vor lua și în alte orașe ale țării.

Unele ziare de azi au anunțat că în București s'ar fi constatat un caz de holeră. Din partea direcției sanitare știrea a fost desmițată în mod categoric.

Correspondent.

Doă sfințiri de biserici.

— Chizeni (Solnoc-Dobla) și Sacul (Bănat). —

Chizeni, 27 Sept. 1910.

După frumoasele sărbători prăznuite în Dej cu ocaziunea adunării generale a Asociației, — aproape toată inteligența română din comitatul Solnoc-Dobla, încunjuțată de vre o 5—6 mil de țărani au asistat azi în ziua sf. Cruci la actul mareț al sfințirii bisericii din Chizeni, — azi loc important pentru mișcările românești culturale.

Din credință față de Dumnezeu și dragostea față de popor d. Dr. Teodor Mihali, împreună cu il. D-sale soție au ridicat pe cheltulala lor o biserică foarte frumoasă. Biserica e acoperită cu tînchea albă, iar turnul cu aramă roșie. Clădirea este foarte solidă și executată de bravul întreprinzător d'n Bistrița Ștefan Sasu, împreună cu renumitul zidar român din Bistrița, — cari cu toții merită laudă și pot fi mândri de munca lor frumoasă.

La intrarea din afară, două inscripții de-a stînga și de-a dreapta, gravate în piatră, ne spun că »Această biserică ridicată întru mărirea lui Dumnezeu și închinată Precuratei vergure Maria a

fost clădită din partea dlui Dr. T. Mihali și soția sa Eleftera în anul 1909—1910.

În dosul altarului tot din afară sânt zidite în părăte 3 morminte de marmură, 2 cu inscripțiile decedatei mame a dlui Mihali, a soției cele dintâi și a iubitei sale filce; iar un monument fără nici o inscripție.

Aceste momente arată, că sub altarul bisericii la mijloc este înmormântată mama dlui Dr. T. Mihali decedată înainte cu 3 ani, care cu drept cuvânt a fost o matroană iubită și stimată în aceste părți. Cu mintea, blândețea și strădania ei, a devenit un adevărat model neperitor a mamelor române.

Monumentul de-a dreapta arată că tot sub altar de partea stîngă sânt așezate osemintele decedatei doamne Viorica Mihali soția primă a dlui Mihali, care prin nobilitatea inimii și bunătatea nemărginită față de popor a rămas aproape o figură legendară. Tot aci sânt așezate rămășițele fiicei dlui Mihali, *Veturia* decedată în etate de 3 ani, după ce petrecuse din scurta ei viață un an de zile în orașul Văcz lângă lubitul ei tată în chis în temnița de acolo.

Interiorul bisericii este de o frumuseță rară, iconostasul admirabil, un altar, o icoană veche a maicii Domnului premiată din partea expoziției din București cu medalia de argint. — Lângă strane de-a dreapta două bănci de șezut. Deasupra băncii din stînga se vede o prea frumoasă icoană pictată cu multă artă și donată de Alteța Sa principesa Maria a României. Icoana reprezintă sfânta cruce, iar literile aurite conțin următoarea inscripție: »*Și de-aș avea proorocie, și de-aș ști toate tainele și toată știința și de-aș avea toată credința cât să mut și munții iar dragoste n'am, nimic nu sânt. Dragostea toate le sufere, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă!*» (Cor. XIII.). Supt inscripție se poate citi numele Alteței sale «Maria».

Actul sfințirii s'a început la orele 8 dim. Delegații din partea episcopului diecezan Dr. J. Szabó au fost Ioan Georgiu, prepozit capitular, și Dr. Octavian Domide, canonic. La liturghie au servit 20 preoți în frunte cu numiții canonici. Predica ocazională a ținut o dl Dr. Oct. Domide, adevărat apostol al luminării poporului și neasemănat predicator. A pornit din cuvintele evangheliei de azi: *Cel ce vrea să vină la mine să-și ia crucea etc.*

După terminarea actului sfințirii s'a dat din partea dlui Mihali o masă bogată pentru inteligență și popor cu bucate de post (din cauza prasnucului sf. Cruci). La masă s'au ținut toate obișnuitele la atari întruniri: Pentru Majestatea Sa și Pontificalele roman, precum și pentru Excelența Sa dl Episcop a toastat domnul prepozit Ioan Georgiu. Pentru edificatorii bisericii Dr. T. Mihali și soția sa a toastat Dr. Octavian Domide. Pentru memoria mamei dlui Mihali, soția sa primă și copilul sa au toastat domnil Dr. G. Tripon și Dr. I. Cherecheș. Pentru cununa de dame, în special pentru ilustra doamnă Elena Dr. H. Longin a ridicat părăul dl Ioan Georgiu. Pentru Inginerul întreprinzător și zidarul din Bistrița a vorbit preotul I. Mureșan, iar vrednicile dlui Dr. Mihali le-a preamărit încărunchitul preot E. Centea.

Adănc mișcat, dl Dr. Teodor Mihali a răspuns într'un discurs frumos în care, mulțumind oaspeților că au venit la această sărbătoare, a stăruit asupra datorităților ce le avem cu toții față de biserică noastră strămoșească, ocrotitoare a neamului românesc. Dl Mihali a lăcheiat cu cuvintele cucernice:

»Imi văz realizate aceste idealuri, se cuvindecă să aduc mulțumită Atotputernicului Dumnezeu pentru că m'a învrednicit să'mi pot vedea realizate scopurile și idealurile vieții pământești.

În semn de cea mai mare recunoștință pentru nemărginita milostivire a creatorului meu și a întregului univers, în semn de nețărită și neștrămutată alipire față de legea străbună și față de mult încercatul nostru popor: am ridicat împreună cu iubita mea soție Eleftera acest lăcaș întru mărirea lui Dumnezeu!

Salut în numele meu și a soției mele cu dragoste frățească pe toți oaspeții noștri, inteligenți și popor — cari din apropiere și din depărtări au binevoit a se osteni cu această ocaziune ca să se bucure cu noi împreună pentru că cu ajutorul lui Dumnezeu am putut ridica această sfântă biserică, în care s'au așezat și scumpele oseminte ale decedaților noștri, dintre cari iubita mea mamă Maria a fost care m'a îndemnat a ridica în acest loc întru mărirea lui Dumnezeu și pentru eternizarea memoriei decedaților a acest monument viu.

Sa'ut cu tot respectul și cu toată dragostea pe venerații reprezentanți ai episcopatului nostru și pe iubii noștri preoți.

Bunul Dumnezeu să primească rugăciunile noastre, reverse mila lui asupra durerilor noastre și reverse dragostea frățească între fiil neamului nostru, pentru progresul și fericirea noastră. Să trăiți cu toții la mulți ani fericiți.

Oaspeții s'au îndepărtat ducând cu sine mulțumirea sufletească de a fi luat parte la sărbătorirea unei fapte nu numai creștinești, ci și românești.

Cor.

Sacul, 27 Septembrie.

O comună fruntașă în țara Banatului este Sacul. Această comună are un vrednic conducător în fruntea ei pe părintele Aurel Spătan.

Deja de un an și jumătate harnicii lucrători din Sacul în frunte cu părintele lor s'au pus pe lucru ca să-și înfrumusețeze casa de rugăciune — biserica.

Puțin s'a cheltuit din lada sf. bisericii, mai mult au jertfit credincioșii acestei comune. Astfel după ce toată biserica a fost renovată și pictată toată din nou de renumitul Diolomini și harnicul maestru Cotărlă, în Dumineca trecută, 12/35 Sept s'a sfințit.

Deja Sâmbătă seara sosește în comună harnicul protopop al tractului Lugoj, — la care aparține și comuna Sacul, — însoțit de părintele D'm. Lupea din Jena și D'mitrie Socineanțu din Lugoj.

La orele 5 și jum. p. m. începe vecernia și utrenia împreună cu privegherea. A servit Dr. Gh. Popoviciu, protopop în Lugoj; D'mitrie Socineanțu, preot în Lugoj, și D'mitrie Lupea, preot în Jena. Biserica a avut un aspect frumos, mai ales noaptea fiind iluminată cu lumină electrică.

Duminecă dimineața se face sfințirea apei din partea susamintților. La orele 8 bubuitul treacurilor și trasul clopotelor vestește camenilor că sosește P. S. Sa Episcopul Dr. Miron E. Cristea.

Peste 100 de călăreți însoțesc pe P. S. Sa. În numele tractului întimpină cu o vorbire frumoasă pe P. S. Sa — Dl Dr. G. Popoviciu.

Răspunde P. S. Sa. În numele cercului îl salută Dr. Zeller primpretore substituit.

La orele 8 1/2 un convoi de preoți: Filaret Musta, archimandrit; Dr. Iosif Badescu, protosințel, Dr. G. Popoviciu, protopop, toți din Lugoj; Andrei Ghidiu, protopop, Caransebeș; Gheorghe Petrescu prezbiter, Caransebeș; A. Spătan preot, Sacul; Ioan Puscan preot, Criciova; N. Groza, Găvoșdia; E. Lăpăduș, Căvaran; Ioan Lăpăduș, Ohaba; M. Groza, Salbăgel; R. Jurchescu Peștere; G. Vior, Jilovara; D. Lupea, Jena; D. Socineanțu, Lugoj și Dr. I. Mihaescu diacon în Caransebeș, aduc pe P. S. Sa Episcopul dela casa parohială cu litia la biserică, unde P. S. Sa încunjuțat de susnumiții preoți sfințește biserica după tipicul bisericii noastre și slujește sf. liturghie.

Răspunsurile le dă corul din Lugoj sub conducerea harnicului Inv. I. Vidu.

La sfârșitul liturghiei P. S. Sa ține o predică foarte frumoasă așa că mulți bătrâni lacrămează de bucurie că au mai văzut și ei această.

După serviciul divin I-am petrecut tot cu litia pe P. S. Sa, care imediat pornește și face vizite la fruntașii din comună, însoțit de protopopul tractual.

La prânzul comun a luat parte multă lume. Toasturile nu au lipsit. P. S. Sa Episcopul a toastat pentru împărățul; protopopul Dr. Gh. Po-

BETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sante etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

povicu pentru episcopul, Aurel Spătan pentru arhimandritul Musta, M. Groza pentru prim prețore, judele comunal, pentru suita P. S. Sale și în sfârșit iarăși P. S. Sa Episcopul laudă vrednicia părintelui A. Spătan și ca să dea impuls și altora la astfel de lucruri de cari s'a făcut vrednic preotul din Sacul, îl distinge cu brâu roșu.

După prânzul comun s'a ținut un concert dat de corul din Lugoj și după concert joc.

P. S. Sa în aplauzele tuturor se desparte de noi la orele 5 și jum., și însoțit de stelnicii săi pleacă cu trăura înapoi la reședința sa.

Un participant.

Convenția turco-română.

Armatele Turciei, Bulgariei și României.

«Le Temps» marele ziar parizian publică următorul foarte interesant articol:

«Convenția turco-română aduce în situația militară din peninsula balcanică o schimbare completă. Imperiul otoman, care părea că e într-o poziție neprieșnică față de Bulgari, nu mai are a se teme din partea lor și va putea să-și continue opera de reforme pe care a întreprins-o fără să se îngrijească peste măsură de avertismentele sau amenințările lor.»

Defectele armatei turcești.

«Când în Octombrie 1908 prințul Ferdinand sfârșea ultimele legături cari îl legau de Turcia, putea să privească cu încredere sfârșitul unui conflict eventual cu suzeranul său din Ejan.

În adevăr, armata otomană prezenta o vedere impunătoare cu cele șapte corpuri de armată ale sale, sprijinită de numeroase divizii de rezervă, fără a socoti milițiile și gloatele de Curzi și Albanezi.

Dar această situație strălucită nu exista decât pe hârtie. Teoreticește, guvernul putea să cheme supt drapel în caz de război aproape un milion și jumătate de combatanți; în realitate peste o treime a contingentului nu mânuise nici odată pușca; aproape o altă treime, petrecând numai câteva zile în cazarmă, nu mai era în stare să facă campanie; în sfârșit, unitățile de a doua linie dispuneau de un utilaj nelindestulător în ce privește artileria și serviciile de tot felul; pentru cele mai vechi nu se prevăzuse nimic, nici chiar cadrele.

De altfel, lipsa de instrucție și de organizație nu era singurul defect al armatei turcești; ea suferea și de alte slăbiciuni, datorite situației sale geografice și politice. Întinderea teritoriului imperiului și lipsa de căi de comunicație făceau extrem de încete și de anevoioase mobilizarea și concentrarea; apoi, o mare parte din cele mai bune trupe era ocupată cu operații de poliție în Macedonia și în Arabia sau imobilizată în districtele îndepărtate din Asia și Africa, districte unde credința îndoelnică trebuia sprijinită prin prezența a numeroase batalioane; așa că o proporție însemnată din elementele cele mai sigure rămânea nedisponibilă sau nu la îndemână la începutul ostilităților în Europa.

Valoarea armatei de asemenea nu era sigură, nu pentru că ar fi scăzut calitatea soldatului otoman, ci pentru că regimul hamidian exercitase și aci, ca pretutindeni, în curs de treizeci de ani, înrăurirea sa vătămătoare, nimicind orice inițiativă printre șefi și împiedicând să se dea soldaților o instrucție serioasă.

Mareșalul german von der Goltz, omul care cunoaște mai bine armata turcească, căreia l-a fost multă vreme călăuză, ne-a informat în această privință printr'un studiu plin de detalii precise și pitorești. După dînsul, sistemul de spionaj și de delațiune instituit de fostul sultan constituie cauza de căpetenie a decăderii forțelor militare ale Turciei.

Pentru a se bucura de favoarea suveranului și a înlătura pe rivalii lor, consilierii cari îl încercău n'aveau alt mijloc decât să-l descopere mereu existența unor închipuite comploturi și să înmulțească arestările unor pretinși revoluționari; se stabili astfel un fel de licitație, care făcu zi cu zi mai multe victime, mai cu seamă printre funcționari și ofițeri. Aceștia, ca să-și păstreze slujba și chiar libertatea, se vedeau nevoiți să se închidă în casele lor și să se ferească cât mai mult de a se arăta în public.

Chiar ministrul de război și cei mai mulți demnitari ai armatei trăiau într-o neliniște vecinică, într-o așa neliniște că de teama unor acuzații posibile apucau în totdeauna acelaș drum pentru a se duce la biroul lor și nu se abăteau nici odată de pe dînsul.

În garnizoane, ofițerii nu mai eșeau de acasă decât ca să se ducă la cazarmă, unde stăteau cu oamenii lor; nu îndrăzneau măcar să facă plimbări călare. Nici odată instrucție afară, manevre, trageri. Trupa primea numai o instrucție teoretică și nu era adunată decât pentru execuțiile trebuincioase paradei și cari se făceau în curțile cazarmilor.

Reorganizarea militară în Turcia.

Se poate închipui ce devenise armata după vre-o câțiva ani de acest regim.

Soldatul turc, care nici odată n'a avut ca virtuți dominante inițiativa și activitatea, se transformă într'un automat sadea; ofițerii deveneau greoi, pierdeau vloga fizică și intelectuală, îmbătrâneau înainte de vreme.

În luptele cu bandele macedonene și cu beduinii din Yemen, trupele otomane au arătat că n'au pierdut nimic din curajul și din tăria lor cea veche, dar inerția șefilor, incetineala mișcărilor lor, necunoașterea serviciului de campanie și a manevrelor de luptă, paraliză aceste calități și înlesniră răsculașilor să le scape mai întotdeauna.

Revoluția din 1908 a suprimat cauzele răului care ruina armata, a cărei regenerare au întreprins-o tinerii turci de cum au luat puterea. Apatiei și toropelei îi urmează o activitate nemăsurată. Execuțiile pe tot felul de terenuri, manevrele de garnizoană, odinioară necunoscute sînt acum o regulă. Fiecare zi vede o reformă nouă. Armamentul și echipamentul sînt îmbunătățite; un tun modern intră în serviciu; trupa primește o ținută de campanie bună. Apoi, se curăță cadrele, se reorganizează școlile și grupul marilor unități.

În sfârșit și mai cu seamă, guvernul nu s'a temut să facă votată de Camera încorporarea tinerilor nemusulmani, excluși până aci dela orice serviciu militar. Această măsură, care echivocială, va fi aplicată în curînd.

O remaniere așa de radicală și așa de zorită n'ar putea să se îndeplinească fără de clocniri, fără zguduire, nici chiar fără oare care dezordine. Nu se doboară nepedepsit o mașină veche de câteva veacuri, nu se rupe cu tradiții îndepărtate fără a provoca împotriviri.

Va trebui, deci, vreme ca noile principii să se acclimatizeze, pentru ca sforțările tinerilor turci să dea roade. Perioada de tranziție actuală va fi lungă și e de nevoie ca nici un război străin să nu-i stînjenească dezvoltarea.

Calitățile armatei bulgare.

Singura putere balcanică în stare să turbure această evoluție e Bulgaria. Cu toată slăbiciunea resurselor sale în oameni și în bani, această națiune tinăre, energică, călăuzită de un guvern perseverent, s'a priceput să creeze o armată excelentă.

Limitată din nevoi budgetare, Bulgaria a trebuit să reducă durata serviciului militar ca să treacă cât mai mulți oameni sub drapel. Dar instrucția e intensivă și e poate singura armată din Europa ai cărei oameni nu părăsesc casarma cu săptămânile decât numai pentru exerciții, permi-

sia zilnică de a ieși în oraș după mîncarea de seară, nu există.

Sînt de asemenea puține țări unde rezerviștii să fie mai des convocati pentru perioade de instrucție. Se țin astfel într-o continuă zburdumare oameni cari s'au întors la vatra lor; măsură necesară, căci în fiecare divizie, din optzeci și patru de batalioane mobilizate, n'ar fi decât opt compuse de soldați din activitate.

Tot și străinii cărora le-a fost îngăduit să vadă de aproape armata bulgară au fost izbiți de superba ei înfățișare. Ea s'a format mai întâi după modelul rus, dar a trimis pe urmă un mare număr din ofițerii săi să se instruiască în Belgia, în Italia și mai cu seamă în Franța.

Valoarea armatei române.

Se înțelege că Turcia e puțin ispitită să intre în conflict cu un vecin așa de redutabil în vreme ce ea e ocupată să reorganizeze cu totul forțele sale militare. Ea s'a mai găsit într-o situație analogă acum vre-o optzeci de ani, când sultanul Mahmud al II-lea, după ce a măcelărit pe leniceri, a vrut să instruiască trupe după metoda apusană. Dar până a nu apuca să fie dresate acestea, Rusia l-a declarat război și el a fost prins pe neașteptate și n'a putut să onureze dușmanul decât o schiță de armată. Batalioanele moscovite, mereu bruitoare, ajunseră până la porțile Constantinopolului și prea zelosul reformator s'a văzut constrîns să încheie la Adrianopol un tratat umilitor.

De sigur, ca să fie feriți de o primejdie la fel tinerii turci au căutat o contra greutate, care să restabilească echilibrul în favoarea lor.

Nici o putere nu putea să îndeplinească mult mai bine acest rol decât România.

Deși mai puțin preocupată de dezvoltarea sa militară decât Bulgaria, ea dispune totuși, mulțumită numeroasei sale populațiuni, de forțe cari nu sînt de disprețuit.

Ea poate să ridice acelaș număr de divizii de prima linie ca și bulgarii și promoțiile sale de miliții sînt și mai importante.

De un temperament poate mai puțin războinic decât vecinii lor de peste Dunăre, Românii au dat însă dovadă, la asediul Plevnel, de cele mai strălucite virtuți militare.

Armata lor e disciplinată, bine instruită, prevăzută cu armament modern. Ea se ține cu multă grijă în curent cu progresele artei războiului.

Odinioară, la noi venea să-și caute modele dar de când orientarea sa politică s'a schimbat, ofițerii săi, așa de numeroși altădată în școlile noastre, l-au uitat acum drumul.

Redutabilă prin cantitatea și valoarea trupelor sale, România e și mai de temut pentru Bulgari prin situația sa geografică.

Greu se poate închipui că aceștia ar da năvală să cucerească Constantinopolul avînd în dosul lor un asemenea dușman, fără altă apărare de cât Dunărea.

Mobilizarea armatei românești, ameninșind forțele bulgare de-a fi prinse între două focuri, ar fi de ajuns ca să le interzică orice ofensivă spre sud.

Deci, o convenție militară cu România e de natură să dea o serioasă garanție tinerii Turcii și trebuie să fie considerată de ea ca un frumos succes diplomatic.

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncii de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricînd, fără nici un obligament de a cumpăra.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Din Munții-Apuseni.

Școală și învățători. — Alcoolism. — Goană după tricolor.

Lupșa, 26 Septembrie.

Dintr'un colț de țară, cu trecut glorios în istoria luptelor noastre pentru câștigarea drepturilor naționale voiesc din când în când a vă da știri despre viața noastră românească, de câte ori mi se va da ocazia să înregistrez vre-un eveniment ce tinde la ridicarea noastră culturală, morală, materială și națională.

Multe probleme frământă viața noastră românească. Aceste în mare parte au aflat răsădit în inimile oamenilor împrăștiați pe aceste locuri istorice.

În timpul din urmă apărarea și susținerea școlilor noastre a agitat sufletele cari au văzut importanța chemării ce o au aceste foculare pentru încheierea și consolidarea poporului nostru.

Și doar nicăiri ca la noi nu s'a prevăzut pericolul ce ne-ar ajunge dacă am pierde școlile românești. Deci bieții oameni au ridicat salariile, au edificat școli pompoase ireproșabile, alegând învățători tineri și harnici.

Învățământul popular e așadar îndrumat spre adevăratul scop ce trebuie să-l aibă. Învățătorii în școală își îndeplinesc chemarea conștiințioasă. Activitatea lor extra școlară însă stagnează. Dar cunoscându-le calitățile intelectuale și sufletești e speranță că pe viitor voi înregistra și pe aceste lucruri îmbucurătoare. Se vorbește de pe acum că vor forma cercuri culturale în cadrele »Astrei«, aranjând prin sate conferințe și prelegeri cu schiopficonul.

Un frumos început ne dau învățătorii și preoții din Bistra, cari până acum au ținut mai multe prelegeri cu acest aparat, arătând tablouri din viața lui Christos, ca astfel să îndrepteze moralurile și morala, cari au început să se strice decând oamenii, mai ales tineretul, merge în depărțări mari pela lucru, aducând de pe-acolo obiceiuri străine, învățături rele, viață stricată.

Pe terenul economic încă se observă interes și i-se dă mai mare însemnătate. În Lupșa se înființează un institut de credit și economii. Așa s'au publicat prospectele și 20 mii cor. sânt asigurate.

Te umple cu durere decăderea morală a acestor locuitori, provenită din modul de trai și viața ce băntuie printre ei: băutura. Tineretul e datat la bătaie, furturi și alte blăstămății. În tot satul 3—4 crâșme demoralizând și sărăcind pe bietul țaran. În Lupșa sânt 5 crâșme cari ajută mult la dezvoltarea relelor și decăderii morale. Și în zilele aceste și a 6-a se va deschide, dovadă că la noi se îngăduie locuri de demoralizare, dar institute culturale și alte însoțiri, cari ar ajuta la dezvoltarea cinstei, omeniei, moralei, frumosului, a bunăstării și a culturii — nu.

Multe necazuri îndură oamenii de pe aici, aduse pe capul lor de administrație, dar le rabdă, fără să zică ceva; pedepsele dese și mari le plătește fără să se revolte. Jandarmii cari ar trebui să fie păzitorii ordinii publice sânt niște agenți provocatori ai turburării și a disordinei.

Dovadă Țalna și Făgetul.

Goana după tricolor e fără rost. Tineretul îl poartă fără gând de a vătămă pe cineva, poate chiar, fără să știe, că acel tricolor reprezintă și colorile unui stat vecin. Și ce primejdie pentru stat poate aduce o biată față cu tricolorul acela în păr?

Și totuși, ca în multe alte locuri, au făcut jandarmii și la târgul din Lupșa. 30 de împănați s'au năpustit asupra bietului popor pașnic, adunat din depărțări, și fără milă au smuls dimpreună cu tricolor și hainele de pe oameni. Nu cruțau nici fetele de școală. Cine se împotriva — femeile toate — prima pumnă peste cap și lovitură cumplită cu pușca.

Între oameni volnicia jandarmerească a produs o agitație mare. Ne era teamă de vărsare de sânge. Oamenilor nu le era îngăduit să stea câte 2—3 inși de vorbă căci numai decât erau împrăștiați, sub cuvânt că agită.

Rezultatul? Acești oameni răbdurii și pașnici încep să-și piarză răbdarea.

În tot răul este și bine.

Dido.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 29 Septembrie n. 1910.

— **Adunarea generală a despărțământului Astra-Timșoara.** În senzul §-ului 41 din statute, convocăm adunarea generală a despărțământului »Timșoara« al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« pe ziua de 16 Octombrie 1910 st. n. la 1/4 ore d. a. în comuna Ghiroda. Obiectele adunării: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Cenzurarea socioților. 4. Disertație despre »Tovărășile«. 5. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 6. Eventuale propuneri. Timșoara la 28 Septembrie 1910. *Comitetul despărțământului.*

— **Scrisoare din Caransebeș.** Din cetatea de odinioară alui Burda ni-se scrie: Reuniunea de cântări din loc și a ținut ieri, Miercuri, adunarea generală, pentru a alege și comitetul, deoarece mandatul comitetului vechiu a expirat. Momentul principal a fost și aici svârcolirea lui Ionescu, de a realege pe satelitul lui Burdea, pe Borțun. Cum însă elementele sănătoase ale Reuniunii de cântări au avut prilej să cunoască activitatea și interesul fostului președinte Borțun, și cu excluderea tuturor burdăștilor, a ales numai oameni probați naționalști, în frunte cu președintele nou, dl Dr. Gheorghe Lăbontiu avocat.

Cum cultura română e soră cu politica, potim și o veste politică.

Azi a fost pertractarea finală în procesul simpaticului tânăr cunoscut și în cercurile române din Arad, dl Dr. Aurel Hadan, original din Lalașint, care a fost acuzat de procuror pentru agitațiile contra nației maghiare și confesiunii ovrilești. E respus de trist că denunțul e opera unui român, cunoscută figură la judecătoria de ocol de aici, la secția criminală, Virgil Ștefaniga. Dintre 25 de martori numai dascălii români Virgil Ștefaniga și Simeria Nicolae împreună cu Bistrea Nicolae au fasonat în contra dlui Dr. Hadan. Dâșii însă, nici pe calea aceasta nu au putut câștiga merite și recunoștință la Jezsensky-Burdea, deoarece senatul tribunalului a achitat în lipsa dovezilor pe acuzatul Dr. Hadan.

— **Zborul prințului Bibescu peste Dunăre.** Se anunță din Rusciuc: ieri cătră orele 6 jum. seara, principele Gheorghe Bibescu a plecat pe un aeroplan Bleriot de pe câmpia de lângă serviciul hidraulic din Giurgiu, a traversat Dunărea și s'a scoborit pe malul bulgăresc ceva mai sus de Rusciuc. Zborul a fost săvârșit în mod strălucit la o înălțime de 300 metri, în timp de cinci minute. Fiind pe înserate, la aterisare, aeroplanul a avut o ușoară stricăciune. Atât pe malul românesc cât și pe cel bulgăresc urale entuziaste au însoțit pe aviator și aeroplan, cel dintâiu care a străbătut Dunărea și cel dintâiu aeroplan care a atins solul bulgar.

— **Filotelia ungurească.** Cum se vede e săracă, prea săracă cu duhul.

Ne obișnuisem cu »frații« să ne șicaneze și să ne dea gata — pe toate căile, acum nici aici nu ne mai dau pace.

»Magyar Bélyegüjság« — revista oficioasă a filateliștilor unguri — într'un ton cât se poate de prost — ar lua cetitorilor în zeflemea, cum mărcile postale în România se imprimă pur din speculațiune filatelică: Cam când e pe gătate vistieria »Iunar baremi odată« imprimăria statului — să scape țara de criză își află întotdeauna destule motive, să exmită mărci noi și noi — încă și sub titlul unor scopuri de binefacere!

— **Vezi bine** — din minciunile obraznice dela »Magyar bélyegüjság« filotelii și-ar putea face o bunășoară ideile despre minunatele lucruri ce se petrec la cărna țarel, când chiar și aici se purcede așa, — dacă... dacă însă n'ar fi așa de nou — recent și în proaspătă memorie între filoteliiștii Europei fiasco de ieri: alături, — sub era lui Franț Kossuth — când cu concursul ar-

listic pentru noul mărci postale ungurești. Despre asta însă tac domni! Cogeamite așchia în ochiul altora, și bărna în ochii și proprii.

— **Mulțumită publică.** La rugămintea comitetului societății bisericești române, cinci dintre hotelierii și restauratorii din Viena au binevoit a acorda în decursul anului școlar 1909—10 la câte un student român lipsit de mijloace prânz gratuit. Acești domni, cari și-au câștigat merite foarte mari față de năzuințele respectivilor tineri sânt: Dl Josef Dombacher, posesorul restaurantului »Rathauskeller«; Dl Kari Bergmann posesorul hotelului »Müller« (I. Am Graben); Dl Leopold Pelkan, posesorul restaurantului »Zum Löwenbräu« (I. Feinfaltstrasse 10); Dl Josef Pohl dela »Hotel Riedhof« (VIII. S. Hölzselgasse 814) și dl Erhard Hammerand dela »Otel Hammerand« (VIII. Florianigasse 8).

Ne împlinim prin aceasta un act de datorință aducând această faptă generoasă la cunoștința publicului românesc și exprimându-le respectivilor domni și pe această cale sincerile noastre mulțumite.

Viena, la 28 Septembrie 1910 n.

Pentru comitetul soc. bisericești române:

Dr. M. A. Popovici, Dr. St. N. Ciurcu,
secretar. v. președinte.

— **Un dar al marelui Stroescu.** Trudit și neînecat, abia tângind sub sarcina grea a traiului ce-l poartă poporul nostru obidit, adeseori încercat de soartă, nu-și pierde cumpăna în mijlocul uneltirilor răutăcioase și mârșave ale sufletelor omeniești. Atins fără cruțare de neregularitățile zilnice ale acestei existențe chinuite, nu și pierde țaria credinței lui strămoșești, nu, căci în ea își sălășiuște sufletul istovit, pentru-ca apoi cu puteri primenite să-și continue mersul vieții, pe calea desemnată de antecesorii săi.

În momente de restriște, mahnit de relele ce nu-l părăsesc, i-se destramă înaintea lui o viață ticăloasă lipsită de ordinea-i morală, a cărei înțeleș »noi muncim, noi suferim«, deși îl cam chinuiește, îl supoartă cu resemnare, dând expresie indignării lui prin o clătinare de cap, desfiacându-se obositor de pe buzele uscate mărturisirea suferindului tăcut »ne împăcăm cu răul că binele nu-i al nostru«.

Trăim și azi vremuri grele, dar vremuri mari, și în aceste vremuri de-o însemnătate istorică, datori sântem a ne închina și a slăvi măreția năzuințelor bărbajilor noștri devotați, în a căror viață vibrează și se mișcă viața unui neam întreg, și cari cunoscând suferințele noastre tot atât de bine cât și virtuțile noastre, lucrează pentru salvarea unui ideal periclitat.

Figura de apostol a marelui jertfitor V. Stroescu nu o putem pierde din privirile noastre, ori pe ce căi vor rătăci ochii noștri, dornici de a vedea adevărul și dreptatea triumfând.

Prinos de recunoștință și mulțumită aducem și noi parochienii Constanței, Ipărintelui bun și milostiv, pentru ajutorul moral și material ce ni-l'a oferit, invrednicindu-ne de un ajutor de 800 cor. la edificarea altarului nostru de propășire în bine și adevăr. *Stefan Hornicașiu, preș. com. parochial. L. Cioban, inv.*

— **Promoție.** Ni-se scrie: Tânărul Simion Cornea din comuna Ilteni (com. Făgăraș) a fost promovat la 26 Septembrie doctor în drepturi la universitatea din Pesta.

Felicitările noastre.

— **Convocare.** Însărcinat din partea comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« cu înființarea unui despărțământ cu sediul în Mărghita, am onoare a invita pe toți intelectuali și poporul român din Mărghita și împrejurime la adunarea de constituire, ce se va ținea *Duminică, 16 Octombrie n. a. c.* la orele 3 p. m. în sala cea mare a otelului »Margit« din loc, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării și constituirea ei. 2. Constatarea membrilor înscriși. 3. Alegerea directorului și a comitetului despărțământului. 4. Statorirea comunelor, cari vor aparține despărțământului. 5. Eventuale propuneri. Mărghita, la 27 Septembrie n. 1910. *Dr. Dionisie Stoica.*

— Școala particulară de fete a d-nei Iudita Secula. Doamna Iudita Secula ne roagă să anunțăm, că școala d-sale particulară de fete se va deschide la 1 Octombrie, în Arad, strada Bethány nrul 19, parter, ușa primă. Elevele acestei școli vor primi și o instrucțiune specială din *economia de casă*. Aviz părinților cari doresc ca fiicele lor să profite de binefacerile acestei școli.

— Pentru cultură și lumină. Venerabilul domn Ioan Oncescu, notar pensionat în Sebeșul săsesc, în semn de pietate către memoria neuitatei sale soții Florica, și cu scop de a contribui la cultura și luminarea clasei noastre de mijloc a binevoit a dăruit pe seama bibliotecii Reuniunii noastre: Istoria Transilvaniei, de G. Barițiu în 3 tomuri și Istoria Românilor de Xenopol în 4 tomuri, frumos și solid compactate.

Implorând de la bunul Dumnezeu odihnă veclnică răposatelor Florica Oncescu, generosului donator îi exprimăm mulțămirea și recunoștința meseriașilor noștri. Sibiu. 17 Septembrie 1910. Pentru comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu. Vic. Tordăștanu, președinte. Ștefan Duca, notar.

— Focșanii cer statuia lui Cuza. Ni se scrie din București: Chestia alegerii locului unde ar avea să fie așezată statuia marelui domnitor Alexandru I. Cuza nu e-tenii până acum rezolvată în mod definitiv. La Iași, pe cum și în întreaga țară este un puternic curent în contra dispozițiilor luate de comitetul de inițiativă. În fruntea acestui curent stă d. profesor A. C. Cuza, care pretinde ca statuia celui ce a săvârșit Unirea țărilor române să fie așezată în frumoasa piață a Unirii din Iași. La această propunere se fac însă obiecțiuni din partea lumii oficiale. E vorba ca în această piață să se ridice monumentul Unirii, rămânând pentru statuia lui Cuza o piață mai retrasă — eterna ironie a soartei cu toți oamenii mari.

Iată acum că stăt cercurile oficiale, cât și admiratorii sinceri ai lui Cuza Vodă sânt pe cale a rezolvi în chip satisfăcător această chestiune. Locuitorii orașului Focșani reclamă pentru orașul lor cinstea de a avea statuia înfăptuitorului Unirii. Rolul pe care l-au avut Focșanii în lupta pentru unirea principatelor române. Aici s'a săvârșit marele act, aici s'au pus bazele României de astăzi, aici s'a cântat cu mai mult entuziasm hora lui Alecsandri.

Vin' la Mîcov cu grabire
Să-l secăm dintr'o sorbire,
Ca să treacă drumul mare
Peste-a noastre vechi hotere...

Căci pe aici curge Milcovul, hotarul între frații a căror neunire a adus atâtea rele asupra neamului românesc. Focșănenii se agită. Ei vor cu orice preț să aibă la dâșii chipul de bronz al lui Cuza. După cum se anunță, zilele acestea va fi convocată o întrunire publică, la care se va vota moțiunea, prin care cer aducerea statuiei lui Cuza la Focșani și se va alege o comisie care să lucreze spre realizarea acestui nobil scop. În general se crede că cererea Românilor din vechiul oraș ce despărțea cele două țări surori va fi satisfăcută. Aici e leagănul Unirii, aici se impune tuturor acelor cari simt românește, să ceară a se ridica marea statuă a domnului sub care s'a săvârșit marele act.

— Sărbătorirea unui învățător harnic. Din Săni-Miclăușul-mare ni se scrie: Cu ocazia sărbătorii Nașterii Născătoarei de Dumnezeu, vrednicul învățător Antoniu Minișan s'a depărtat de la postul său, ce l'a ocupat 30 de ani dearându-l în comuna Săni-Miclăușul-mare; retrăgându-se în starea binemeritată a penziunii. Depărtarea lui s'a făcut cu o solemnitate deosebită.

Comitetul parohial în ședința sa din 19 August la propunerea vrednicului și zelosului peot Ioan Popovici a decis ca despărțirea de el să se facă cu oare-și care solemnitate, ca semn al iubirei și recunoștinței față de dânsul. Pentru a-

ceea a aflat de bine, ca în 8 Septembrie, când este și hramul bisericii în sfânta biserică — și nu prin bancheturi — să facă despărțirea oficială a vrednicului învățător, având cu aceasta ocaziune a l-se preda și un cadou, în semn de recunoștință pentru serviciile prestate de dânsul.

Toți sătenii știau că astăzi își ia adio învățătorul Minișan pentru aceia a și grăbit multă lume la biserică. Corul condus de învățătorul Atanasie Lipovan a cântat frumos. La Priceasnă iese preotul din altar și urcă amvonul rostind o pătrunzătoare cuvântare, în care arată pe scurt chemarea omului în cercul îngust familiar și în cercul larg al omenirii, stăruind mai ales asupra chemării frumoase a învățătorului, care este chemat a face din copiii cei fragezi și nepricepuți creștini adevărați pentru biserică, cetățeni buni patriei și membri folositori societății omenești. După aceste se adresează către învățătorul Antoniu Minișan, căruia îi aduce mulțămirea și recunoștința în numele comunei bisericesti, pentru serviciile ce le-a adus în decursul alor 30 de ani ca învățător, rugându-l că de și de azi înainte nu va mai fi învățător să le rămână veclnic și nestrămutat prieten.

În decursul vorbirii apoi deodată — zice preotul: — Cătră acestea mai adaug o rugare, ca acest dar (un ceas de aur și lanț de aur) ce ți-l predă d. președinte Gheorghe Dogar în numele comunei bisericesti în semn de mulțămirea și recunoștința pentru serviciile și jertfele aduse ca învățător comunei noastre bisericesti, — te rog să primești cu aceea dragoste și iubire cu care ți l-dăm. Nu căuta la prețul lui nelăcămnat, ci caută la iubirea și dragostea cu care ți l-dăm. După aceste îi pofteste viața îndelungată. Corul cântă »Mulți ani«. Toți credincioșii au rămas adânc emoționați și cu ochii plini de lacrimi. După aceste în numele Reuniunii învățătoresci, a vorbit frumos și pătrunzător d. învățător Simeon Andron din Sarafola, precum și ca fost elev al dlui Minișan.

La aceste vorbiri apoi a răspuns Inv. Minișan, luându-și rămas bun de la popor, de la cântăreții de stradă, și de la școlarii săi, mulțămind preotului, comitetului parohial, și tuturor poporenilor pentru dragostea cu care l'au înconjurat și pentru frumosul dar ce l'au făcut. Asemenea a mulțămit învățătorului Simeon Andron ca reprezentant al Reuniunii, zicând tuturor: »Rămas bun«. Cu aceste s'a sfârșit serbarea frumoasă a despărțirii învățătorului Antoniu Minișan.

Felicităm pe sânmiclăușeni pentru nimerita idee a serbării. Le noi multă și mare trebuie să fie recunoștința față de toți oamenii, cari fac binele și cari pe orice teren lucrează la înaintarea neamului nostru mult cercat. *Un oaspe.*

— Plângerile românilor din Turtucaia. În presa din regat se vorbește iarăși despre Români din comuna de pe malul bulgăresc al Dunărei, Turtucaia. De data aceasta nu mai este vorba despre atacurile îndreptate de Bulgari în contra Românilor și a instituțiilor lor culturale. E vorba de o lovitură pe care școala românească de acolo a primit-o prin rechemarea fostului director G. Ionescu, un bărbat activ și însuflețit de dragostea de progres a fraților din Bulgaria. Grație luptei duse de acest bărbat energetic, sentimentul național al Românilor din Bulgaria s'a întărit tot mai mult, cultura românească a fost îmbrățișată cu multă căldură de frații de același sânge.

Prin rechemarea în țară a harnicului director al școlii din Turtucaia, Români din această comună au înțeles că frumosul curent de rededeștere va slăbi.

De aceia ei s'au adresat autorităților superioare, arătând pericolul ce amenință instituțiile culturale de acolo prin această dispoziție. Zilele acestea ei au adresat un memoriu M. S. Regelui Carol, trimițând în același timp o delegațiune la București care să ceară reintegrarea fostului director în postul său.

Rezultatul demersurilor făcute de acea delegațiune nu se cunoaște. În orice caz ar fi făcut să se întrerupă firul unei rodnice activități și să se

lase școala din Turtucaia fără un conducător stăruitor întru realizarea idealului nostru cultural.

— Spre orientare d-ilor învățători. Ven. conștitor în ședința sa dela 16/29 Septembrie a c. sub Nr. 5531 a aprobat ambele cursuri de limba maghiară ale domnului Iuliu Vuia apărute sub numirea de »Gyakorlati tanmenet«; prin aprobarea aceasta s'a revocat ordinul de sub Nr. 5209/1910.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

— Nou magazin de haine în Timișoara. Numărul magazinelor din centru s'a sporit zilele aceste cu un frumos magazin, a cărui lipsă se simțea. Firma Henrik Schul & Comp, care se bucură de cel mai bun nume în întreaga Ungaria, a deschis în palatul băncii din J o s e f s t a d t un magazin de haine gata pentru bărbați și copii unde se va afla de permanentă în depozit un bogat asortiment dela cele mai ieftine pînă la cele mai bune calități. Proprietarii firmei vor scoate în vânzare cele mai moderne haine pe lingă prețuri fixe, riguroase dar modeste, astfel orice mușteriu va fi la fel servit. Magazinul poate fi vizitat oricând, fără nici un obligament.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

ECONOMIE.

Convenția comercială româno-ungară. Publicăm la acest loc articolul cu care ne ocupăm la loc de frunte:

»Sub titlul »Convenția comercială cu România«, ziarul »Tribuna« din Arad, într'un articol reproduc și de »Neamul Românesc« No. 87 an. 1910, se ocupă de »Adiționalul« (completarea) convenției comerciale a României cu Austria, votat în parlamentul din București în Decembrie 1909 și cel din Budapesta în vara anului curent. »Adiționalul« însă care n'a intrat încă în vigoare, din cauză că n'a fost trecut în parlamentul din Viena și nici abaterile dela frontieră pentru tălăutul vitelor n'au fost gata.

»Tribuna« arată că după acea convențiune vitole (cornute, oi, rămători) nu vor mai putea intra în Austro-Ungaria decât tălate și într'un anumit număr specificat prin convențiune.

Cornute mari, anul 1 iu 10.000, apoi treptat până la 35.000 anual. Rămători, anul 1 iu 50.000 apoi treptat până la 120.000. Oi, 100.000 anual.

Desigur faptul e just și toată lumea în România o știe, și acest lucru ar trebui să se știe și în Austro-Ungaria, deci și în Transilvania, că numărul acela de vite privește numai comerțul de vite nu și vitele care »ab antiquo« trecea munții din Transilvania în România, pentru pășunat. Aceia e o altă categorie de vite. Starea acela era regulată prin tratate internaționale vechi de sute de ani și Austria a respectat-o chiar când a închis granițele României, atât în 1886 cât și în 1891 și 1905. Deci să nu se confunde una cu alta.

Mal în urmă, ce s'a gândit Ungaria. Sub cuvânt că vitele mocanilor venind în România și înapoindu-se acasă ar aduce și epizootii, a dispus ca să nu se mai treacă granița. Față însă de protestările Românilor ardeleni, cetățeni unguri, că li se răpește un drept al lor consfințit de sute de ani și recunoscut chiar din vechile tractate cu »Poarta«, Ungaria a lăsat lucrurile pe loc. A tăcut. N'a mai dat nici un curs dispozițiilor așa zise de poliție sanitară, veterinară.

DUDÁS SÁNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

Aci fusese un gând ascuns. Era în curgere tratativele cu România pentru reînnoirea convenției comerciale. La Budapesta se știa că o să fie nevoie Austro Ungaria a deschide granițele pentru vitele din România (carnea vitelor). Chestia era numai ca numărul lor să fie cât mai redus și greutățile de intrare cât mai mari. Ce și-au zis: atunci e momentul a opri și vitele mocani lor de a mai trece în România, sau trecând de a se mai înșala în Transilvania, sub cuvânt că noua convenție nu permite decât carne de vite și nu vite vii.

Șiretlicu (erteml-se cuvântul), era vădit. Șiretlicul însă a prins. Lumea românească din Ardeal (cea de graniță), pe care o interesa această chestiune a luat drept bună interpretarea dată convenției dela Budapesta și multe glasuri dintre Români din Transilvania s'au ridicat contra acestei măsuri făcând responsabil pe Românii din România liberă (în special guvernul dela București) că pentru a și deschide granițele pentru comerțul lor de vite n'a ezitat să sacrifice economia de vite a fraților ardeleni, numiți »mărginași«.

»Tribuna« e chiar foarte amărâtă și în termeni eufemici, ne face observațiuni foarte aspre, care dacă lucrurile ar fi exacte Românii »de dincoace« le-ar merita pe deplin.

Dar lucrurile nu sânt așa de loc.

Că Ungurii vor căuta a da această interpretare noiei convențiuni, asta se poate. Dar Românii ardeleni să nu fie băgați în coșă, cum se zice, și să crează. Repet din nou ca să se înțeleagă odată, că convenția se referă la carnea vitelor de comerț, nu la vitele mărginenilor, care au drepturi de pașune ab antiqua.

Că ungurii văzând că o să se dovedească această deosebire și vor trebui să o înțeleagă deosebirea care se face că nu o înțeleg și totuși vor opri turmele mărginenilor a intra în România, sub cuvânt de Poliție Veterinară, asta e altceva. O vor face o pe cale de samavolnicie și România nu-i va putea împiedeca. Știut fiindcă orice stat e liber să în cuprinsul teritoriului său orice măsură de Poliție Sanitară Veterinară ar crede că e de folos. Acesta e elementar.

Deci rău s'a interpretat printre Românii din Ungaria cuprinsul noiei convențiuni, și pentru asigurarea »fraților« atât de dincoace cât și de dincolo de Carpați, am crezut că e bine să restabilim faptele. I. Petrescu inspector Veterinar.

Insoțirile de credit sistem Raiffeisen. Comitetul central al »Reuniunii române agricole sibilene«, adresează către Direcțiunile Insoțirilor de credit sătești, următorul apel:

Onorată direcțiune! De data aceasta ne găsim în plăcuta pozițiune de a Vă face comunicarea îmbucurătoare, că cauza Insoțirilor de credit (sătești) românești din Transilvania și Ungaria, a fost adusă în zilele prime ale lunii Septembrie în mod demn la cunoștința »Congresului cooperativ internațional din Hamburg« și prin el, la cunoștința cercurilor competente din străinătate.

Dacă la acest congres memorabil cu puțință a fost a se tracta despre mișcarea propriu zisă a Insoțirilor noastre de credit, meritul este a se atribui străduințelor și propagandei intensive făcute, de Reuniunea noastră agricolă, prin faptul, că stăruind cu mulți ani înainte asupra Insoțirilor peste tot, a adus la cunoștința obștei roadele binefăcătoare rezultate din munca desinteresată a puținelor noastre Insoțiri din comitat, și această muncă îndemn a fost, încurajare a fost pentru înființarea de tovarășii și în celelalte comitate locale de Români.

Cum însă mai este mult de făcut în această direcțiune, credem de datorința noastră de a ține mereu la suprafață această afacere arzătoare și a pune mereu în evidență tot ce se face în această direcțiune și mai ales de a arăta pe calea raportului nostru general rezultatele obținute în Insoțirile noastre de credit.

Indrăznim a Vă ruga, să binevoiți a ne transmite cu posibilă grabire socotelile Insoțirii D-voastre sistem »Raiffeisen« pe 1909, Insoțite de un raport amănunțit, din care să fie evidente schimbările referințelor economice din comună dela înființarea Insoțirii Incoaci; numărul membrilor Insoțirei, al deponentilor, cu minimul și și maximul depunerilor; numele membrilor din direcțiune și a celor din comitetul de supra ghere. Din același raport să fie mai departe evidente lucrările de interes obștesc economic întreprinse de Insoțire, cum și cele ce intenționează a întreprinde în viitor.

Cu o cale ne luăm voie a pune și de data a ceasta Onorabilei Direcțiuni în vedere, că pentru a asigura bunul mers în afacerile Insoțirei și pentru a regula referințele dintre Insoțiri și organele statului cu privire la bilanț și impozite, la rapoarte anuale etc., am recurs la bunăvoința Direcțiunii Casei de păstrare din Săliște, rugându-o ca să însărcineze pe directorul său, dl Constantin Herța, ca în calitate de revizor general, să facă reviziuni la toate Insoțirile noastre, cu acel adaus, că dacă D-voastră până în prezent n'ați refectat la întreprinderea dlui Herța, să binevoiți a o face fără zăbavă, dat fiind, că modestele jertfe, pe cari Insoțirea le-ar aduce, să compensează prin instrucțiunile folositoare, ce domnul Herța le dă persoanelor încredințate cu purtarea comptabilității.

Spre orientarea D-voastră vă punem în vedere, că cauza înființării Centralei Insoțirilor noastre ce ne-a preocupat dela alcătuirea primelor noastre Insoțiri sătești și continuu ne preocupă și astăzi, e atât de înaltă, încât în timpul cel mai apropiat Insoțirile noastre vor fi chemate la adunarea generală constituantă.

De încheiere Vă mai comunicăm, că cu scop de a urma pregătirea acelor recerute la diferitele ocaziuni, am tipărit și punem în vânzare cu preț redus blanchetele următoare: a) Protocolul adunării generale; b) Consemnarea alfabetică a membrilor; c) invitări la adunarea generală; d) declarațiunile de participare; e) declarațiunile de esire din Insoțire; f) documente de cauză; g) rapoarte anuale către tribunal; h) rapoarte cvartale către tribunal despre schimbarea intrată în șirul membrilor; i) atestat comunal despre convocarea adunării generale; j) registre despre cumpărarea de imobile; k) registru despre votarea împrumuturilor și l) registrul membrilor.

Mulțumindu-Vă pentru osteneala d-voastră, Vă rugăm să primiți expresia dragostei frățești.

Sibiu, 17 Septembrie 1910.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Lucaș,
prez.

Victor Tordășianu,
secretar.

Poșta Redacției.

Mai multora. Am fost nevoiți să reducem corespondențele trimise, lungimea lor nefiind în raport cu însemnătatea momentelor și interesul ce îl au pentru obștea cititoare. Rugăm pe toți cititorii noștri să binevoiască a ne comuna a cele întâmplare mai pe scurt și să scrie numai pe o față a hârtiei.

Poșta Administrației.

Dra Ersilia Ioviția, Zoti Hodoș. Carte de bucate se află la librăria noastră. Partea I și II costă cor. 3 cor. 20 fil. porto.

Simeon Ochian, Satul-nou. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

Ștefan Pascu, Marghita. Am primit 350 cor. abonament până la finea anului 1910.

Mihai Morar, Șeitin. Am primit 250 abonament până la finea anului 1910.

Gheorghe Gallu, Igrăș. Am primit 250 cor. abonament până la finea anului 1910.

Pavel Spăriosu, Toracul-mic. Mai aveți 2 cor. de plătit în abonament pe semestrul I.

Ioan Târziu, Cenadul-sărbesc. Am primit 5 cor. în abonament 2 cor. pe sem. II 1909, 3 cor. pe anul 1910.

Nicolae Ciosa, Bozovici. Am primit 450 abonament pe anul 1910.

Trăilă Balan, Ozora. Am primit 5 cor. abon. pe anul 1910.

Petru Moater, Cărnecia. Am primit 450 abon. pe anul 1910.

Iosif Ursu, Toracul-mare. Am primit 8 cor. în abonament.

Petru Muntean, Moșnița. Am primit 250 cor. mai aveți de plătit 2 cor. în abonament până la finea anului 1910.

Nicolae Rachici, Rusova veche. Am primit 10 cor. în abonament, mai aveți 150 cor. până la finea anului 1910.

Ștefan Honaic, Brazova. Am primit 5 cor. în abonament.

Mitru Vancu, Cuvin. Am primit 450 abonament pe anul 1910.

Ioan Abrudan și Ioan Leuca Monerău am primit 9 cor. în abonament.

Ioan Ardelean, Timiș Straja. Am primit 1 cor. abon. până la finea anului 1910.

Vasile Cărăbaș, Timiș-Monoștur. Am primit 250 abon. până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer EHz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

ANUNȚ.

În biroul advocațional al subsemnatului află aplicare imediat

doi candidați de avocat

unul cu practică și unul începător.

Caut apoi și un practicant (scrietor).

Condițiile să mi se ceară în scrisoare.

Dr. Gheorghe Popa, avocat,
Buteni (Butyin) cott. Arad.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15,

Telefon nr. 376.

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

ANUNȚ.

La o familie Română, din provincie a cărei doamnă e silită a absenta timp mai îndelungat de acasă, se caută o doamnă mai în etate, însă sănătoasă pentru conducerea casei și supravegherea copiilor. Sunt preferite preotese sau învățătoare văduve. — Oferte cu condițiuni a se trimite până'n 10 Octomvrie nou, la administrația ziarului sub inițialul »A«.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori e vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurat pentru sfințele noastre bisericri creștinești d. e. :

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra împrejurării, că chiar buna cuviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre româ estii prin măestri români să se înfrumusețeze.

Rog bunăvoința în special a onor. officii și comitetele parohiale.

Cu tot respectul semnez

I. Iuliu Bosioc,
sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Medalie de aur pentru lucrări de artă.

Atelier propriu de ornamentație artistică.

Anunț.

Pentru negoțătoria mea mixtă
caut un învățăcel.

Doritorii să se adreseze direct lui

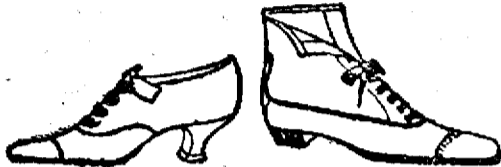
Danil Radivojevič,
Bozovics & Banja.

Fond. în a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértemplom,
strada Târgului.

Asortiment bogat de ghețe pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și ghețe de box americane pentru bărbați. - Soșoni și galoși etc.

Gamașe de piele pentru vânători. Totfelul de creme pentru ghețe, precum și renumitul vax »Leonhardt Oellack« pentru ghețe.

Marfă bună Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Se garantează pentru fiecare păreche de ghețe.

Pentru fiecare lucru de mână se garantează.

ANUNȚ.

Subscrisul caut un post de logofăt în vre-o economie, sau la caz servitor de cancelarie, pe lângă condițiunile cele mai modeste. Sunt în etate de 30 ani, am absolvat 3 clase gimnaziale, posed limba română și maghiară.

Augustin Harșian,
econom.

Chireiu-de-jos (Alsókőher), u. p. Remete,
(Maros Torda megye).

Caut un post de logofăt!

Sfârșind cursul agronomic din Lugoj, cu rezultat foarte bun, caut angajament la vr'o moșie în România, sunt apt în toate afacerile economice, căsătorit și în etate de 30 ani. — Reflectanții binevoiască a se adresa ziarului »Tribuna« sub »Sirguincios«.

Se caută un învățăcel

din familie bună,

în prăvălie de fer, farbă, manufactură și coloniale. Doritorii — să se adreseze la **Dimitrie Popoviciu,** comerciant, Șiria (Világos, cott. Arad).

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuirea și zidirea de bisericri, ș c o a l e, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Celebrele motoare originale

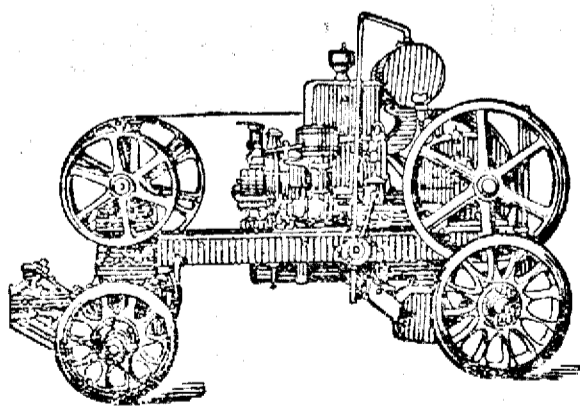
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000 în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

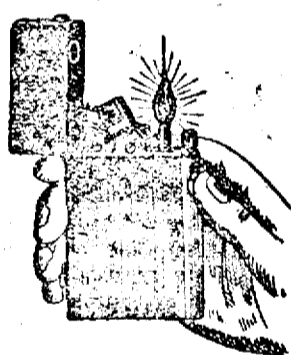

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

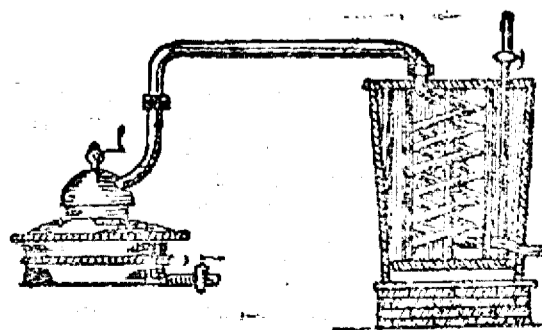
= Noul arii românești, à fl. 1-50.
3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7-50. 12 buc. fl. 14.
Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Schuster Hans, arămar Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit. Primește montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate. —

Comandele se execută prompt.

„Zlagneana” institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna—Zalatna. :: :: ::

Nr. 343—1910 E.

P. T. Domnule!

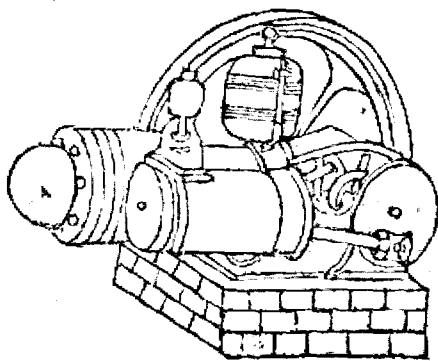
În legătură cu noua emisiune de acții, care s'a făcut la institutul subsemnat, direcțiunea a decis ca să convertească și acțiunile vechi, anume cari poartă numărul de 1—1000 și derivă din emisiunea veche, de oarece acestea blanchete de acțiuni sunt gata, venim prin aceasta a ne adresa st. domni acționari și în general cătră acei st. domni sau on. corporațiuni, cari au în posesiune aceste acțiuni, ca în termen scurt posibil să-și trimită toți blanchetele de acții vechi cu cuponi cu tot la adresa: »Zlagneana« institut de credit și economii, societate pe acții Zalatna, (comitatul Alsófeher), în schimbul cărora, vor primi alte acții noi, cari sunt deopotrivă cu cele din a II-a emisiune. Acei domni acționari, cari eventual nu sunt în posesiunea acțiilor lor vechi, îi rugăm să ne comunice adresa unde le au deposite, ca astfel să ne adresăm direct cătră depositari spre a esopera convertirea. Asemenea institutele de bani, cari au acțiuni de-ale noastre, ca gaj, amanet sau depozit, sunt rugate a trimite blanchetele cu cuponi cu tot la adresa susnumită și în schimb subsemnata firmă le va restitui blanchetele cu cuponi de acții convertite. Acțiunile trimise prin poștă sau prezentate personal, vor rămânea 2—3 săptămâni la institut până se va termina lucrarea scripturistică împreună cu ele. — Amintim mai departe pentru acei domni acționari, cari sunt interesați și în II-a emisiune, ca pentru bunul mers al convertirii acțiilor vechi, acțiunile din a II-a emisiune, li-se va estrada numai după terminarea convertirii acțiunilor din I-a emisiune.

Din ședința direcțiunii ținută în 10 Septembrie st. n. 1910.

»Zlagneana«

institut de credit și economii societate pe acții.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecției financiare. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PALFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în
SEGHEDIN—SZEGED.
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4¹/₂% se mijlocesc împrumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărițare de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin aparatele »Ideal« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau B-agid, lumină frumoasă potolită, manuire sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un oficiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátvás :

Timișoara (centru), Prinz Eugen gasse 13.
(lângă cuștarul Koch).

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate » 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Gladys« întinereste în scurtă vreme părul încărunțit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

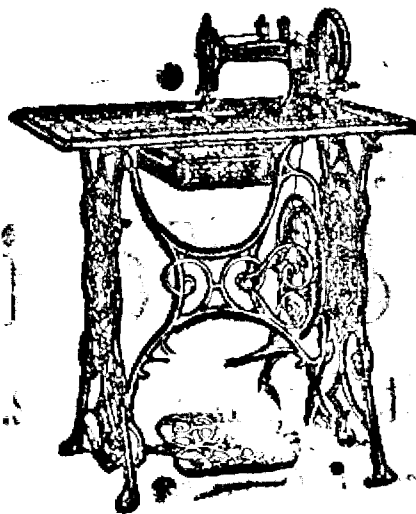
O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Gladys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina; ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e spirtul pentru cap »Gladys«, care împedecă formarea mătreși și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. Fő-utca 54.

Pentru fiecare mașină 5 ani garanție.

Dürr Gusztáv

mehanic, prăvălie de mașini de cusut și biciclete în SIBIU Nagyszeben, Gr. Ring 19.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai bune mașini de cusut fabricate în țară și străinătate cu prețuri moderate. — Singura vânzare de mașini de cusut PFAPP și SEIDEL & Neumann; luntrița rotundă, luntrița lungă, luntrița centrală în mașini rotunde pentru familie și ateliere.

Biciclete: Dürkopp și Širia. Depozit de părți aparținătoare pentru mașini de cusut și biciclete. Tot-leul de reparări de mașini de cusut și biciclete se execută grabnic.

Frații Burza

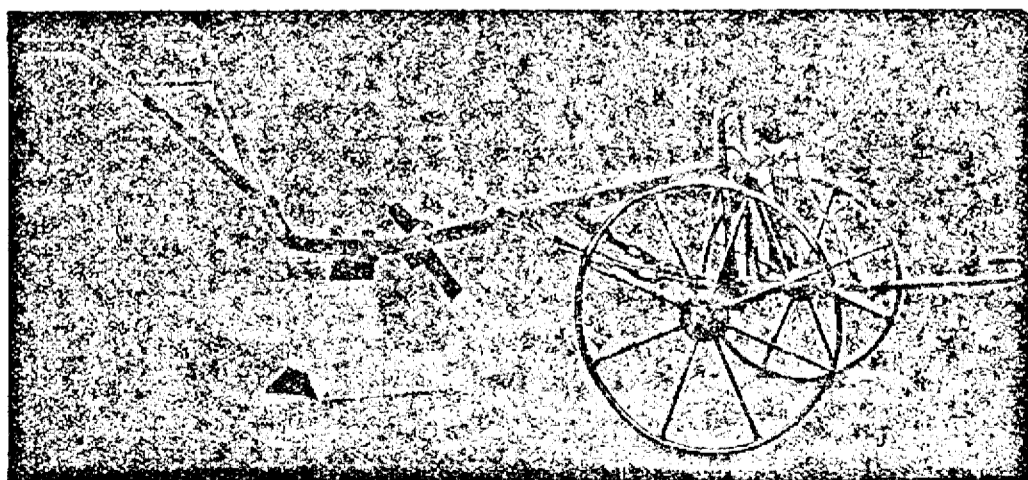
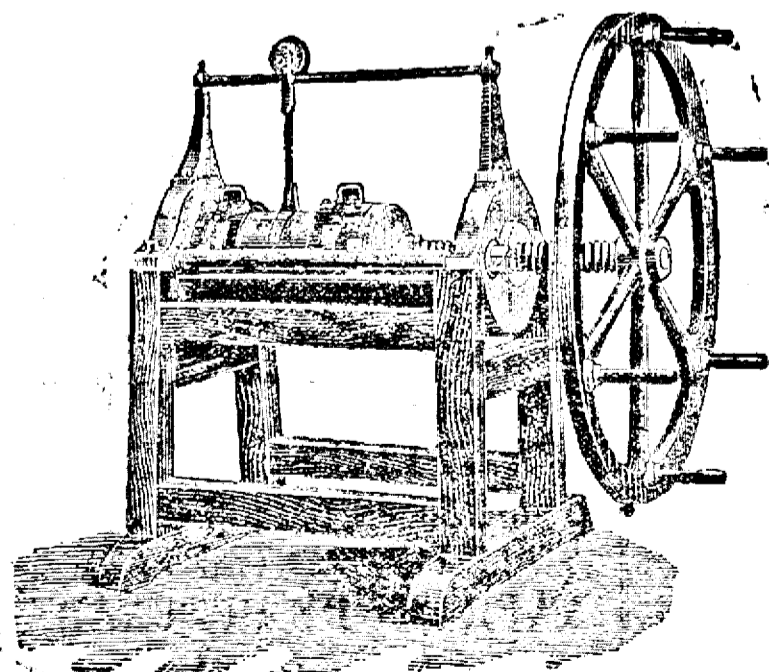
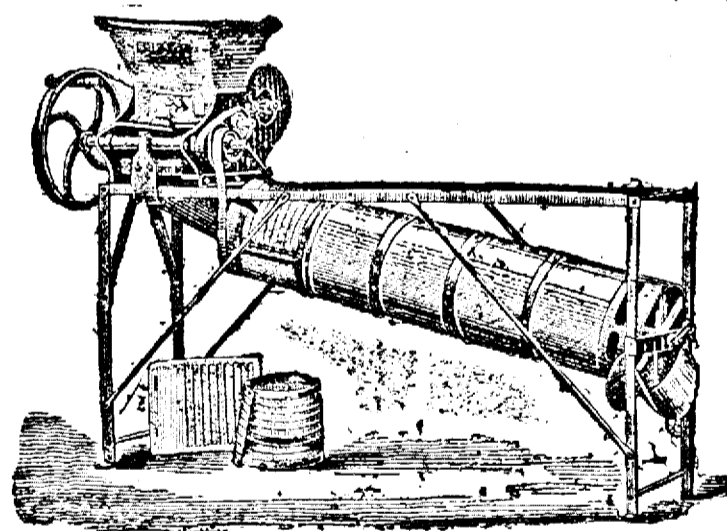
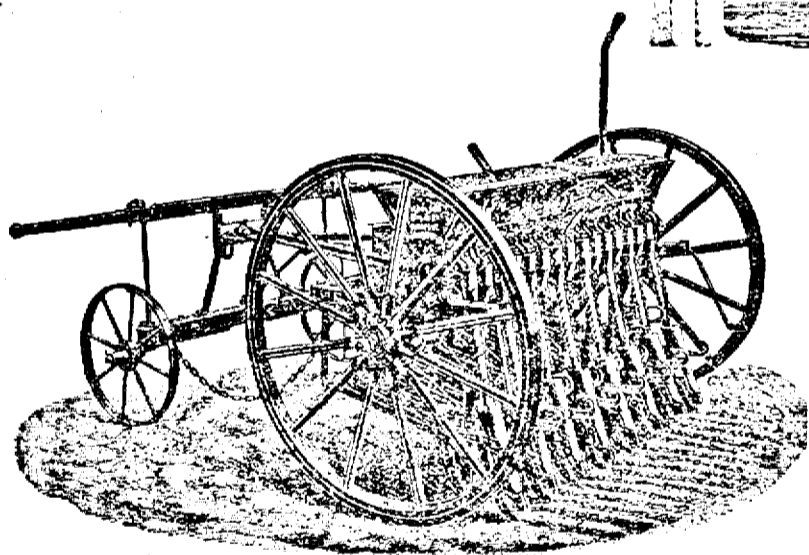
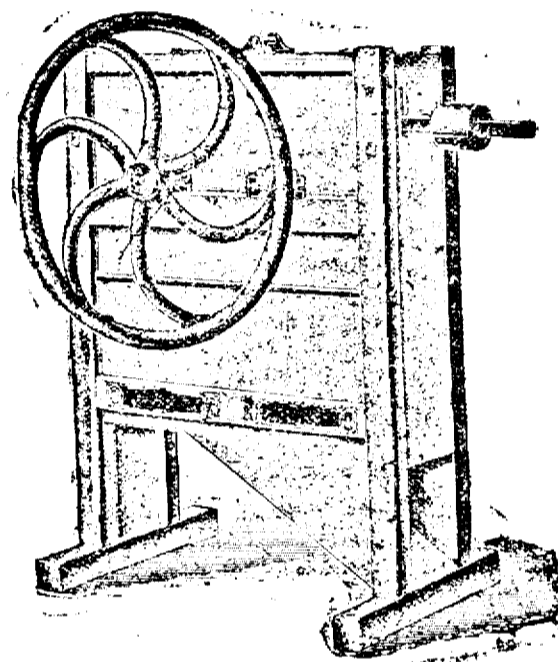
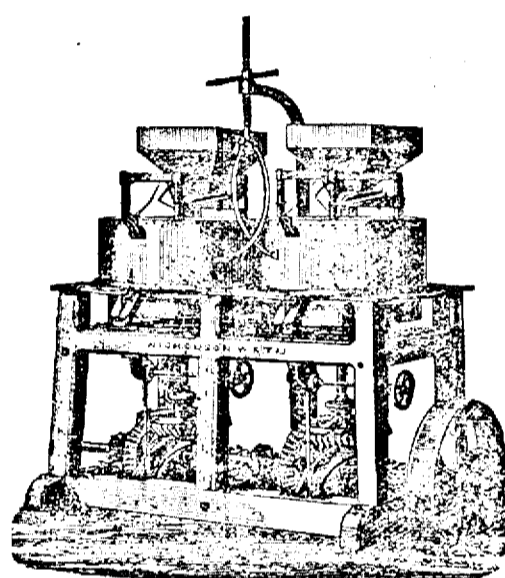
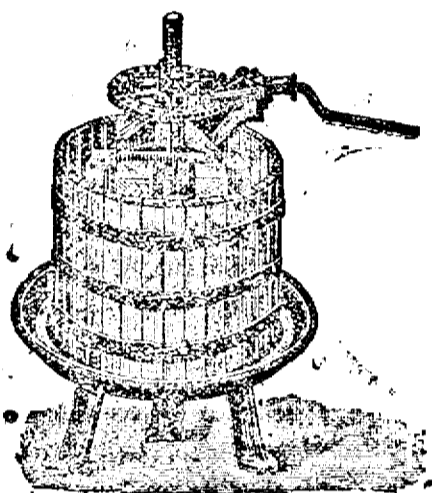
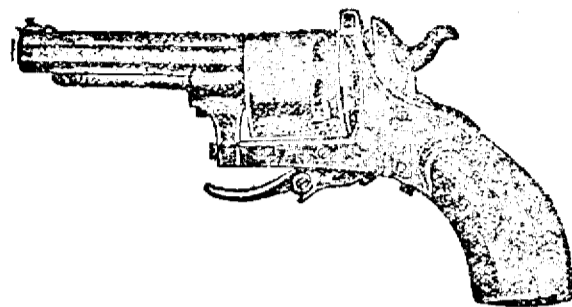
Nr. telefonului 804.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

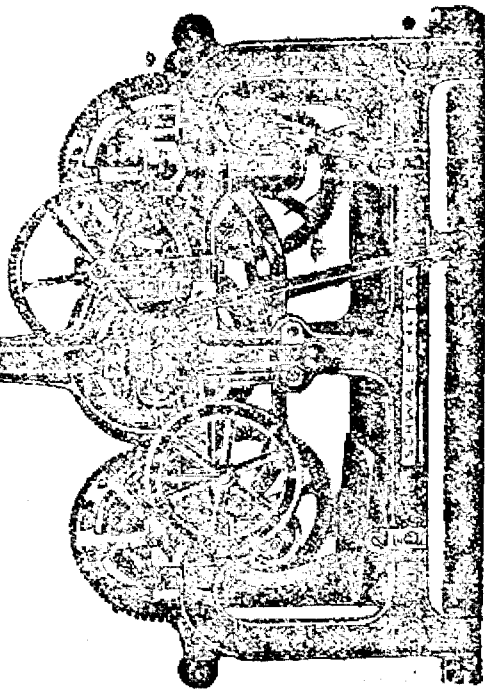
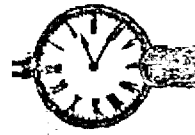
== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembiszky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
 Preliminar gratuit.

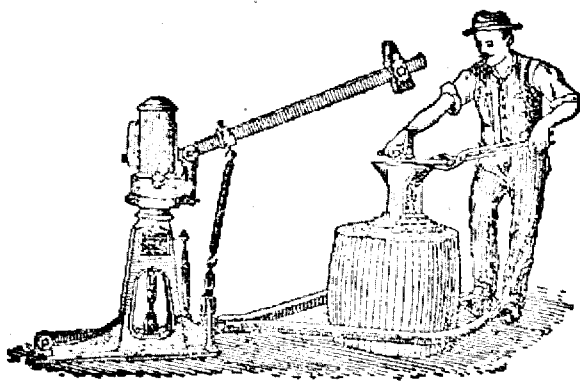

Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate mânia cu piciorul
 Invenția de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vânzători
Fabrica Solymos Testvérek Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

Telefon 66—82

FISCHER TESTVÉREK

■ lustruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
 ■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoarea, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==
 Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

TUNNER CORNEL industrie de marmoră și granit.

Timișoara-Fabric, Andrassy-út Nr. 22.
 Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

Își recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moderate. Având un magazin bogat, lîferez mai ieftin ca orice concurență.

Recomandându-mă on. public cu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în **Șiria, drumul Aradului, un atelier de tâmplărie**: (măsar) unde efectuaiesc orice lucrări ce se țin de bransa aceasta, toffelul de mobile, precum și orice lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez

Cu stimă:
VASILE HUIU
 măestru măsar,
 Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

Să sprijinim meseriașii români!

Să sprijinim meseriașii români!

Cele mai bune

orologie

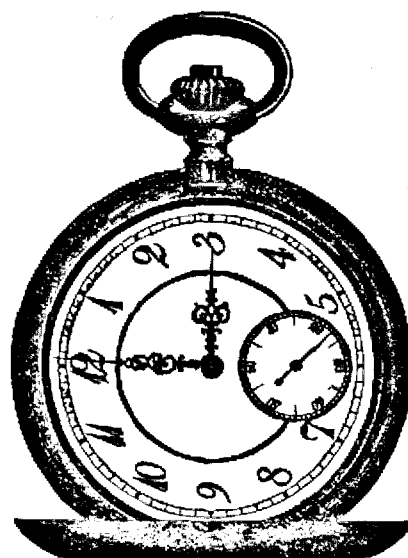
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazăie de 10 ani și prețuri ieftine, lîferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JAYOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT. Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Izay și Rigó

magazin de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturi de masă
 în rang de **Cluj—Kolozsvar, Strada Deák Ferencz Nr. 4.**

Prețuri fixe moderate.
Mare asortiment de mărfuri din patrie.
 Primesc toffelul de executări de **TRUSOURI** cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția :: de mustre. ::

Asortiment mare și frumos.
 Pânză de in de Rumburg.
 Pânză de in de Irlanda.
 Pânză de in de Kreász.
BUMBAC
 de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA
 pentru femei, bărbați și copii,
ALBITURI PENTRU PAT,
NĂFRĂMI DE BUZUNAR.
CIORAPI etc.
PANZETURI ALBE
 și **COLORATE** pentru masă.